

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-01094/2017-04

Датум: 11.4.2018. године

Немањина 22-26

Београд

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„НАЦИОНАЛНИ ПАРК ФРУШКА ГОРА“

Број 925

18. 04. 2018 год.

СРЕМСКА КАМЕНИЦА

Министарство заштите животне средине, в.д. помоћника министра Јасмина Јовић по Решењу о овлашћењу број 021-01-5/11/2017-09 од 11.12.2017. године, на основу члана 54. став 4. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), члана 12. став 8. Закона о националним парковима („Службени гласник РС”, број 84/15) и члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10 и 99/14), даје

САГЛАСНОСТ

на

Програм управљања
Националним парком „Фрушка гора” за 2018. годину

Образложење

Јавно предузеће „Национални парк Фрушка гора”, које управља Националним парком Фрушка гора, дописом број 2937/1 од 15. новембра 2017. године доставило је на сагласност овом министарству Програм управљања Националним парком „Фрушка гора” за 2018. годину (у даљем тексту: Програм управљања). Одлуку о усвајању Програма управљања донео је Надзорни одбор Јавног предузећа „Национални парк Фрушка гора” на седници одржаној 14. новембра 2017. године.

У складу са сугестијама датим од стране Министарства заштите животне средине, дописом број 710 од 28. марта 2018. године достављен је коригован Програм управљања, на који Министарство даје сагласност. Одлуку о усвајању Програма управљања донео је Надзорни одбор Јавног предузећа „Национални парк Фрушка гора” на седници одржаној 26. марта 2018. године.

На Програм управљања дата је сагласност, имајући у виду да исти садржи приоритетне задатке, организационе и материјално-финансијске претпоставке и елементе за обављање послова управљања, односно циљеве заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање, детаљан приказ годишњих задатака на чувању, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социоекономског развоја, приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршења програма, висине и извора потребних финансијских средстава, а у складу са Законом о заштити природе, Законом о националним парковима и Решењем о условима заштите природе Покрајинског завода за заштиту природе (03-2933/2 од 14.11.2017. године).

Ова сагласност је саставни део Програма управљања Националним парком Фрушка гора за 2018. годину.

Достављено:

- ПП „НП Фрушка гора”,

Змајев трг 1

21208 Сремска Каменица

- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Сектор за инспекцијске послове,

Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16

- Архива.

В.Д. ПОМОЋНИКА МИНИСТРА

Јасмина Јовић

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА
НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ ФРУШКА ГОРА
ЗА 2018. ГОДИНУ

Сремска Каменица

Март, 2018. године

Садржај

Увод	1
1. Приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса	2
2. Оцена стања животне средине заштићеног подручја.....	4
3. Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја	4
4. Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја	6
5. Анализа и оцена услова за остваривање циљева	6
6. Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности	7
6.1. Заштита станишта	7
6.1.1. Одржавање ливада и ливадо-степа	7
6.1.2. Контрола ширења бршљана са мерама заштите	8
6.1.3. Праћење појаве сушења шума	8
6.1.4. Праћење кретања популација штетних инсеката	8
6.1.5. Дијагнозно-прогнозна служба	9
6.1.6. Праћење процеса обнове у различитим шумским екосистемима	10
6.1.7. Заштита шумских екосистема од пожара	10
6.2. Заштита флоре и фауне.....	11
6.2.1. Картирање станишта заштићених и строго заштићених врста и утврђивање стања популација	11
6.2.2. Редовно праћење стања популација строго заштићених врста	11
6.2.3. Заштита орла крсташа (<i>Aquila heliaca</i>)	12
6.2.4. Заштита шумске сове (<i>Strix aluco</i>)	12
6.3. Заштита геонаслеђа	13
6.3.1. Истраживање, мониторинг, одржавање и уређење објеката геонаслеђа	13
6.3.2. Геопарк Фрушка гора – лесленд	14
6.4. Заштита и очување еколошких коридора	14
6.5. Културно наслеђе	15
6.6. Имплементација GIS технологије у систем управљања	15
6.7. Остало.....	16
6.7.1. Израда катастра загађивача у Националном парку и израда пројеката њиховог уређења ...	16
6.7.2. Израда катастра изворишта, водених токова и акумулација и израда пројеката њиховог уређења	16

6.7.3.Израда катастра путне мреже	17
6.8.Рад чуварске службе	17
6.8.1.Бруто зараде чувара	17
6.8.2.Остали трошкови чуварске службе	18
6.8.3.Набавка средстава рада	18
7. Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада	18
7.1. Образовање, популаризација и промоција научних истраживања	18
7.2. Израда стратегије обнове аутохтоних шума	19
7.3. Постављање огледних површина за различите помоћне мере природном обнављању.....	19
7.4. Истраживање фунгије Фрушке горе	19
7.5.Сортиментне таблице	20
7.6. Увођење нових информационих технологија	20
7.7.Едукација запослених	21
8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора	22
8.1. Шуме	22
8.1.1.Одрживо коришћење шума	22
8.1.2.Споредни шумски производи	26
8.2.Ловна и риболовна фауна	26
8.2.1.Реинтродукција европског јелена	26
8.2.2.Побољшање услова у ловишту	27
8.2.3.Мониторинг дивљачи	27
8.2.4. Набавка дивљачи	28
8.2.5. Заштита и управљање риболовном фауном	29
8.3.Пољопривредно земљиште	29
8.4.Туризам	30
8.5. Уређење, изградња и одржавање објеката и инфраструктуре	32
8.5.1. Изградња, опремање и одржавање излетничке и рекреативне инфраструктуре	32
8.5.2. Одржавање излетничких локалитета	33
8.5.3. Израда типских бунгалова – сувенирница	34
8.5.4.Улазне станице у Национални парк Фрушка гора	34
8.5.5.Текуће одржавање објеката управљача	35
8.6.Набавка средстава рада	36
9.Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта	36
9.1.Утврђивање граница.....	36
10.Активности на промоцији вредности заштићеног подручја	37
10.1.Промоција.....	37
10.2.Комуникација и информисање на подручју Националног парка Фрушка гора	38
10.3.Пружање услуга и организација догађаја и програма за посетиоце и локално становништво	39
10.4.Међународна сарадња	39

11.Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности	40
11.1.Учешће у изради Просторних и Урбанистичких планова	40
11.2.Легализација објеката	41
11.3.Израда планова	42
11.4.Откуп земљишта	42
12.Облици сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности	43
12.1.Управљање посетиоцима	43
12.2.Сарадња са другим институцијама и организацијама	43
12.3.Сарадња са другим корисницима	44
12.4.Рад осталог особља и материјални трошкови	44
13.Активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације програма управљања и начин оцене успешности његове примене	45
14) Финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења	46

Програм управљања Националним парком Фрушка гора за 2018.годину доноси се на основу Закона о заштити природе ("Службени гласник РС" бр.36/2009, 88/2010 и 91/10 исправка) и на основу Закона о националним парковима ("Службени гласник РС" бр.84/2015)

УВОД

Национални парк Фрушка гора основан је ради: одржања степских и шумостепских станишта; одржања шумских екосистема са разноврсним типовима храстових шума, посебно реликтном термофилном шумом храстова са грабићем, медитеранског обележја; очувања станишта и популације дивље флоре националног и европског значаја са присуством панонских ендемских и бројних реликтних врста из терцијера и породице орхидеја; очувања станишта 2 преко двеста врста птица, међу којима се истиче орао крсташ, орао кликташ, црна рода, голуб дупљаш, црна жуна, беловрата мухарица и црноглава стрнадица; очувања глобално угрожене врсте текуница; очувања налазишта фосила, изданака са откривеним геолошким творевинама значајним за сагледавање геолошке грађе и историјскогеолошког развоја литосфере; очувања јединственог брдског предела са гребенским делом под шумом и падинама; очувања реке Дунав, изворишта вода и влажних станишта; очувања културно-историјских споменика са 17 српских православних манастира и заштите и очувања спомен обележја. Национални парк Фрушка гора налази се на северу Републике Србије у Аутономној покрајини Војводини и заузима Централни масив, Липик, Ворово, Надош и Опаљеник, и већи број мањих просторних целина: Чортановачка шума, Курјаковац 1, Курјаковац 2, Крушедолски пашњак, Нерадински до, Лединци - Старо Село, Врдник колонија, Јазачки пашњаци, Реметски до, Манђелошки пашњаци, Лежимирски пашњаци, Косаниште, Куњат, Аде и спрудови - Бразилија, Черевећке ливаде - Липска страна, Милованово брдо, Дангуба, Марков до и Шидско Церје. Национални парк Фрушка гора простире се на деловима територија: града Новог Сада - општина Петроварадин, града Сремске Митровице, општина Бачка Паланка, Бечин, Инђија, Ириг, Сремски Карловци и Шид, укупне површине 26.672 ха, од чега је 19.308 ха у државној својини, а у приватној и другим облицима својине 7.364 ха, од чега је I степеном обухваћено 3%, II степеном 67% и III степеном 30% укупне површине.

1. Приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса

Фрушка гора је доминантна рељефна целина на југу Панонске низије и непоновљив простор богате и очуване природе. Разнолик састав стена, јединствен рељефни облик, воде, бујне шуме и отворена станишта у окружењу, разноврстан живи свет и препознатљив људски печат, уклопљени и надовезани једно на друго чине Фрушку гору особеним и драгоценим заштићеним подручјем.

Фрушка гора представља огледало геолошке грађе равничарских предела потонулих терена Панонске низије у свом окружењу. У њеном језгру су присутне палеозојске и мезозојске седиментне стене, мезозојске и терцијарне магматске стене као и различити метаморфити. По ободним деловима планине, на њеним падинама и у подножју, распрострањене су неогене наслаге стваране током Панонског мора и различити генетски типови квартарних творевина.

Одликује се богатим геолошким диверзитетом који га чини јединственим геотипом на нашим просторима. Овде се налазе многобројна налазишта фосила, бројни изданци са откривеним геолошким творевинама значајним за сагледавање геолошке грађе и историјско-геолошког развоја литосфере у Панонској регији и Подунављу.

Основно обличје Фрушке горе настало је тектонским процесима када је, издизањем плоча дуж раседа образована структура хорста. Током квартара и навејавањем лесних седимената створен је завршни облик Фрушке горе формирањем благих лесних заравни на јужним и нешто краћим и одсеченијим на северним падинама. Падине Фрушке горе су испресецане богатом мрежом потока бујичног карактера који често пресушују. Потоци са јужне падине се губе у подножју, а са северне се пробијају до Дунава. На некима од њих постоје водопади, једини у Војводини.

Фрушка гора својим обличјем условила је појаву специфичних микроклимата, распоредом количине падавина и ублажавањем температурних крајности.

Фрушка гора је пре свега шумско подручје, уз мањи удео ливадостепске и шумо–степске вегетације, шибљака и живица. Оно што Фрушку гору чини јединственом и особеном управо је спој шумских, шумо-степских и ливадостепских станишта. Шуме Фрушке горе сачињене су од великог броја врста дрвећа и грмља. Доминирају сребрнолисна липа (*Tilia tomentosa*), храст китњак (*Quercus petraea*), буква (*Fagus sylvatica*) и граб (*Carpinus betulus*). Поред њих ту су и друге врсте храстова, попут цера (*Quercus cerris*), медунца (*Q. pubescens*), крупнолисног медунца (*Q. virgiliana*), балканског китњака (*Q. daleschampii*), сладуна (*Q. frainetto*), затим ситнолисна липа (*Tilia cordata*), клен (*Acer campestre*), горски јавор (*Acer pseudoplatanus*), јавор млеч (*Acer platanoides*), дивља трешња (*Prunus avium*), брекиња (*Sorbus torminalis*), жешља (*Acer tataricum*), црни јасен (*Fraxinus ornus*), врсте рода врба (*Salix sp.*) и топола (*Populus sp.*) и друге дрвенасте врсте.

На Фрушкој гори је забележено око 1.500 врста виших биљака и око 150 врста маховина. Присутне су бројне врсте папрати, као што су бујад (*Pteridium aquilinum*), навала (*Driopteris filix mas*), желењи језик (*Scolopendrium vulgare*) и заштићена врста, пљевика (*Paragymnopteris maranthae*). Од строго заштићених врста издвајају се реликтне врсте терцијера, ловораста јеремичак (*Daphne laureola*), кадивка (*Kitaibelia vitifolia*), као и реликти бореала и различитих периода ксеротерма: бабалушка

(*Sternbergia colchiciflora*), велика саса (*Anemone pulsatilla*), татарско зеље (*Crambe tatarica*), гороцвет (*Adonis vernalis*) и др., који одређују основна обележја реликтне степе на фрушкогорском лесном платоу. Особеност флористичког диверзитета огледа се у присуству 31 врсте из породице орхидеја.

До сада је на Фрушкој гори евидентирано преко 1600 врста гљива, али је њихов укупан број вероватно много већи. Старе шуме, су станишта најбогатија врстама гљива због велике количине дрвне масе подложне разградњи и труљењу, у чему оне имају важну улогу. Поред тога, виталност шума у великој мери зависи од микоризних односа између гљива и корења дрвећа.

Ентомофаунистички, Фрушка гора представља један од најизученијих простора Србије. Од око 200 угрожених врста инсеката на националном и међународном нивоу издвајају се велики цар (*Anax imperator*), ватрени јуришник (*Crocothemis erythraea*), *Gomphus (Stylurus) flavipes*, кобилица месождерка (*Saga pedo*), велика храстова стрижибуба (*Cerambyx cerdo*), букова стрижибуба (*Morimus asper funereus*), алпска стрижибуба (*Rosalia alpina*), *Carabus (Pachystichus) hungaricus*, буба јеленак (*Lucanus cervus*), велики пегавац (*Glaucopsyche (Maculinea) arion*), ластин репак (*Papilio machaon*), ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), црнооки аполон (*Parnassius mnemosyne*) и зановетак (*Colias myrmidone*). Међу њима су 24 ендемичне врсте за Балканско полуострво, као и 28 врста за које је ово једини налаз за Србију.

Изненађујуће вредна фауна риба настањује потоке уз Дунав, где живе клен (*Leuciscus cephalus*), гавчица (*Rhodeus amarus*) и скобаљ (*Chondrostoma nasus*). Важни представници водоземаца су шумска жаба (*Rana dalmatina*), крастаче (*Bufo sp.*), мукачи (*Bombina sp.*), а гмизаваца зелембаћ (*Lacerta viridis*), кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*) и обични смук (*Zamenis longissimus*). Од ретких птица дупљарица, овде се гнезде црна жуна (*Dryocopos martius*), голуб дупљаш (*Columba oenas*) и беловрата мухарица (*Ficedula albicollis*). Фрушка гора је једино стабилно гнездилиште орла крсташа (*Aquila heliaca*) у Србији, а од крупних грабљивица ту су и кликташ (*Aquila pomarina*) и белорепан (*Haliaeetus albicilla*). Из групе сисара на Фрушкој гори живи око 60 врста од којих се посебно издваја присуство 17 врста слепих мишева (Chiroptera), текуница (*Spermophilus citellus*) и слепо куче (*Nanospalax leucodon*). Од крупних сисара присутни су срна, дивља свиња, европски јелен и бројне друге врсте.

На Фрушкој гори налази се седамнаест манастира, насталих од XV до XVIII века: Беочин, Раковац, Ћипша, Привина глава, Крушедол, Велика Ремета, Гргетег, Старо и Ново Хопово, Врдник (Раваница), Јазак, Стари Јазак, Мала Ремета, Бешеново, Шишатовач, Петковица и Кувешдин. У бројним историјским превирањима, као што су Батонов устанак (I век), Тицанова буна (XIX век), НОБ (средином XX века) и бомбардовање (крајем XX века), најважнију улогу Фрушка гора одиграла је као склониште, уточиште и прибежиште. Данас је Фрушка гора важно излетиште, а најпосећенија места су Стражилово, Парагово, Змајевац, Бранковац, Иришки венац, Летенка, Андревље, Рохал базе, Бања Кулина са акумулацијама Сот и Мохарач.

На основу Уредбе о еколошкој мрежи (Сл. Гласник РС 102/10), Фрушка гора представља еколошки значајно подручје у Републици Србији (бр. 14. Фрушка Гора и Ковиљски рит). Подручје Националног парка Фрушка гора уписано је у регистар међународно значајних станишта птица (Important Bird Area, IBA - 011SER).

Национални парк Фрушка гора са широм околином уписан је у Ботанички значајна подручја Србије, односно централне и југоисточне Европе (IPA, Стевановић, В.. 2005). Фрушка гора представља одабрано подручје за дневне лептире у Србији (РВА – Prime Butterfly Areas) на подручју које се оквирно поклапа са границама постојећег Националног парка.

2. Оцена стања животне средине заштићеног подручја

Подручје Фрушке горе је под великим утицајем човека што се негативно одразило на очување природних одлика и појава као и биодиверзитетских вредности заштићеног подручја, Националног парка Фрушка гора и подгорине.

Аутохтоност биљних заједница, флора и вегетација су очувани али у скромнијем обиму тако да је присутно смањење бројности, па чак и нестајање популација неких биљних и животињских врста, услед деградације и угрожавања њихових станишта.

3. Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја

Без обзира на унутрашњу хетерогеност (еколошку, историјску, културну и сваку другу), Национални парк Фрушка гора представља јединствен простор на којем се сучељавају различити и бројни интереси, односно захтеви за његово коришћење. Стихијска урбанизација и привредни развој довели су до свеопштег притиска на доскора углавном пољопривредне и шумске површине, односно на простор који се у те сврхе искључиво користио до пре непуних 100 година.

Најважнији угрожавајући фактори на простору Националног парка Фрушка гора су (детаљан опис дат је у Плану управљања):

Угроженост шума

Због лошег газдовања у прошлости (пре проглашења простора за национални парк) шуме су углавном изданачког порекла.

Угроженост ливадо-степа

Смањење површина под ливадо-степама на ободу парка због њиховог претварања у пољопривредно земљиште или због зарастања (сукцесије) услед недовољне испаше.

Површински копови

На подручју Националног парка Фрушка гора налази се 16 напуштених површинских копова већих димензија, као и велики број мањих на којима још увек није урађена рекултивација.

Отпад

На подручју Националног парка није решен проблем одношења комуналног отпада.

Бесправна градња

Иако по ободу Националног парка живи велики број људи бесправна градња данас није изражен проблем али постоје одређена подручја (нпр. Чортановачка шума и

Поповица) где је због неадекватног управљања простором у прошлости овај проблем значајан.

Објекти

На подручју Националног парка Фрушка гора налази се већи број туристичких и других објеката чија инфраструктурна опремљеност не одговара данашњим прописима заштите животне средине (септичке јаме, пречистачи, одлагалишта отпада...) тако да представљају локални угрожавајући фактор.

Саобраћај

Велики број јавних путева на простору националног парка и велика фреквентност саобраћаја су значајан угрожавајући фактор због буке, емисије гасова, посебно тешких метала и нарушавање стабилности природног простора усеком трасе пута.

Сакупљање дивљих биљака, животиња и гљива

Одређен број дивљих врста биљака, животиња и гљива, или њихових делова (листови, цветови, плодови, плоносна тела...) предмет су сакупљања у природи од стране посетилаца или особа које их циљано сакупљају ради продаје. Браће различитих врста лековитих биљака на простору Националног парка присутно је али у обиму који не угрожава опстанак врста.

Пашарење

Недовољна испаша (због слабо развијеног сточарства) на ливадо-степским стаништима по ободу парка убрзава сукцесију вегетације и тиме нестанак ових биоценоза.

Шумокрађа и бесправна сеча

Лоша економска ситуација у друштву условљава и велику опасност од шумске крађе.

Криволов

Данас је овај фактор смањеног ризика, али ипак и даље постоји јер ловиште „Национални парк Фрушка гора“ окружује укупно 57 насеља и насељених места, а велика отвореност представља ограничавајући фактор контроле и чувања.

Посетиоци

Излетници током целе године, као и локално становништво из насеља по ободу парка, представљају битан фактор угрожавања природних вредности Националног парка.

Пожари

Пожари представљају угрожавајући фактор у контактним зонама Националног парка и приватних поседа на којима власници, најчешће у пролеће и јесен, пале ватре како би спалили остатке траве, лишће и отпад приликом чишћења својих парцела.

4. Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја

Општи концепт заштите Националног парка Фрушка гора заснива се на унапред утврђеним законским решењима, којима је намена већ утврђена, чиме је условљена приоритетна функција, као и циљ управљања у складу са њом као и досадашњим искуствима у управљању овим заштићеним подручјем које се под данашњим степеном заштите налази од 1960. године.

Под управљањем заштићеним природним добром подразумева се развијен систем мера и активности којима се уређују сва питања од значаја за успешно планирање и спровођење мера заштите, очувања и унапређивања посебних природних вредности, рационално и планско коришћење (одрживо коришћење) природних ресурса, обезбеђивање полифункционалности уз поштовање начела очувања природних вредности и равнотеже природних екосистема. Подразумева се функционално уређивање за потребе дозвољених видова коришћења и најповољнијег развоја уз стално утврђивање и праћење стања у природи. План управљања карактерише принцип активне заштите, односно концепт интегрално-развојне заштите на коме се и заснива "одрживи развој". Суштински циљ је очување у што изворнијем облику природних вредности, а циљеви управљања су:

- 1) очување и унапређење вредности биодиверзитета, геодиверзитета, као и културно-историјских вредности;
- 2) очување и унапређење еколошки значајних подручја и разноврсност предела;
- 3) очување објеката геонаслеђа;
- 4) очување и унапређење станишта, типова станишта и популације дивље флоре и фауне;
- 5) очување и унапређење адекватног квалитета живота људи у Националном парку кроз развој друштвене, културне и економске активности;
- 6) очување културно-историјског наслеђа;
- 7) очување традиционалног начина живота;
- 8) очување природних процеса и равнотеже између природних процеса и људске активности, односно одрживи развој Националног парка;
- 9) импресиван доживљај природе посетиоцима, образовање, истраживање, спорт и рекреација.

5. Анализа и оцена услова за остваривање циљева

Имајући у виду искуства из претходног програма, као и постојање предуслова за остваривање постављених циљева заштите, очувања, унапређења, одрживог коришћења и развоја, може се констатовати да постоје реалне могућности и услови да се они остваре.

У ранијим периодима, програми заштите и развоја природних вредности од стране управљача и других надлежних организација нису постигли задовољавајуће резултате пре свега услед хроничног недостатка материјалних средстава и адекватних пројеката управљања природним процесима и антропогеним утицајима. Посебно је

била занемарена улога локалне заједнице, њихових интереса и могућности да буду информисани и да учествују у процесу одлучивања.

Полазећи од дефинисаних циљева заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја, за остварење свих дугорочних циљева морају се створити претпоставке и обезбедити услови што подразумева:

- организацино, кадровско и техничко опремање управљача,
- међусобно разумевање и сарадња свих институција – корисника,
- учешће и подршка локалне самоуправе и локалног становништва у реализацији циљева,
- учешће и подршка научних и истраживачких институција у остварењу дефинисаних циљева,
- обезбеђење финансијских средстава и законских инструмената за реализацију дугорочних циљева и других претпоставки.

6. Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности

6.1. Заштита станишта

6.1.1. Одржавање ливада и ливадо-степа

Одржавање ливада и ливадо-степа у виду кошења и уклањања жбунасте вегетације у 2018. години планирано је на следећим површинама:

GJ 3801.....	10,91 ха
GJ 3802.....	4,44 ха
GJ 3803.....	27,9 ха
GJ 3804.....	4,93 ха
GJ 3806.....	10,95 ха
GJ 3807.....	3,60 ха
GJ 3809.....	1,00 ха
GJ 3811.....	5,21 ха
GJ 3812.....	7,82 ха
Укупно.....	76,76 ха

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	307.040,00	Јавно предузеће

Поред ових наведених површина, у 2018. години, планирају се и радови на уклањању жбунасте вегетације на пашњаку код насеља Мала Ремета и Нерадин (2 ха) према динамици сарадње са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине. Током претходних година одржавање ових и других степских пашњака је било обезбеђено суфинансирањем од стране надлежних институција, што је од посебне важности за опстанак дивљих врста које зависе од таквих станишта. Без одржавање пашњака и ливада (крчењем жбуња и кошењем) текуница (*Spermophilus citellus*) би изгубила своје станиште, а посредно би угрожен био и орао крсташ који се њима храни.

6.1.2. Контрола ширења бршљана са мерама заштите

Старе шуме, нарочито проређене храстове састојине, угрожене су ширењем бршљана (*Hedera helix*). Обрастањем крошњи стабала бршљаном долази до смањења асимилационе површине лишћа нападнутог дрвета и његове девитализације. Својом тежином бршљан оптерећује стабла и доводи до њиховог изваљивања. У датим станишним условима, и процеса смене храстових стабала биолошки јачим врстама (липа, јавори, граб и сл.), контрола и периодично пресецање бршљана који се пење у крошње, неопходно је ради дугорочног опстанка и стабилности ових шума.

У протеклом периоду, надлежне институције су периодично финансирале ову активност на очувању шумских екосистема.

У 2018. год. планирано је сузбијање бршљана (пресецањем) на 162,15 ха.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	810.750,00	Јавно предузеће

6.1.3. Праћење појаве сушења шума

На подручју Националног парка Фрушка гора постављене су две биоиндикацијске тачке нивоа 1 (Сремска Каменица, Лежмир), нивоа 2 (Сремска Каменица и Краљеве столице) и нивоа 3 (Андревље) за праћење стања (сушења) шума у европској мрежи 16 x 16 км. Пројекат се реализује у сарадњи са Институтом за низијско шумарство и животну средину а обавеза Националног парка је прикупљање и достава података.

Активност: Наставак праћења стања шумских екосистема.

Извор средстава	Планирана Средства РСД	Извршилац посла
Управљач	150.000,00	Јавно предузеће, Институт за Низијско шумарство и животну средину

6.1.4. Праћење кретања популација штетних инсеката

Утврђивање и праћење биљних болести и штеточина има важну улогу при заштити шумских екосистема Националног парка Фрушка гора. До сада је постављен већи број сталних и привремених огледних површина на којима се континуирано прикупљају и обрађују подаци о присуству и бројности појединих штетних и корисних инсеката. Пројекат се реализује у сарадњи са Институтом за низијско

шумарство и животну средину а обавеза Националног парка је прикупљање и достава података.

Активности:

1. Прикупљање података ради правовременог реаговања у случају каламитета појединих врста,
2. Мониторинг фотофилних и фитофагних штетних инсеката,
3. Мониторинг јајних легала *Lymantria dispar* и других *Lymantriidae* у фитоценозама Националног парка Фрушка гора,
4. Постављање лепљивих појасева и огледних површина у фитоценозама НП

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	160.000,00	Јавно предузеће, Институт за Низијско шумарство и животну средину

6.1.5. Дијагнозно-прогнозна служба

Програм прогнозно-извештајне службе садржи у себи активности које су проистекле из Закона о шумама ("Службени гласник РС" бр. 30/10). Све активности се обављају у координацији са Управом за шуме и Прогнозно-извештајним центром (Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду). Пројекат се реализује у сарадњи са Институтом за низијско шумарство и животну средину а обавеза Националног парка је прикупљање и достава података.

Активности:

1. Мониторинг ранопролећних дефолијатора сакупљањем зимских гранчица на локалитетима на којима је угроженост од каламитета и градације извесна
2. Праћење бројности ларви мразоваца на раном храстовом лишћу
3. Мониторинг процентуалног учешћа врста у крунама дрвећа
4. Мониторинг губара у шумским екосистемима Националног парка
5. Постављање одређеног броја огледних површина за праћење бројности малог и великог мразовца
6. Израда извештаја по Закону о шумама ("Службени гласник РС" бр. 30/10)

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	150.000,00	Јавно предузеће, Институт за Низијско шумарство и животну средину

6.1.6. Праћење процеса обнове у различитим шумским екосистемима

Праћење процеса обнове у различитим шумским екосистемима ће обухватити колаудацију извршења свих радова на обнављању и нези свих планираних састојина, као и састојина обновљених у протеклој години.

Праћење штетног утицаја дивљачи на младе састојине, као и праћење састојина оштећених од пожара и екстремно високих температура, наставиће се и у 2018. години.

Активности:

1. Вођење шумске хронике,
2. Фенолошка осматрања – цветања и плодоношења главних едификатора (храстови и буква),
3. Осматрање здравственог стања,
4. Оцена угрожености младих састојина.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	100.000,00	Јавно предузеће, Институт за Низијско шумарство и животну средину

6.1.7. Заштита шумских екосистема од пожара

У циљу заштите од пожара како шумских састојина тако и свих објеката, јавно предузеће Национални парк Фрушка гора поседује израђен План заштите од пожара који има рок важења од 10 година, као и Програм реализације мера и задатака из планова заштите од пожара који се доноси сваке године. У наведеном програму су предвиђене организационе и техничке мере заштите шума од пожара, набавка и смештај алата и опреме за гашење пожара, активности заштите од пожара за објекте (провера и сервисирање система за дојаву пожара, сервисирање ручних апарата за гашење пожара, одржавање громобранских инсталација) и унутрашња контрола мера и активности на заштити од пожара. Такође у 2013. години израђена су два елабората о заштити шума од пожара у Великој Ремети и Буковцу (два већа комплекса четинарских састојина).

Од стручно оспособљених и обучених радника Националног парка, формирана је ватрогасна бригада која је издељена на водове при чему је свака радна јединица посебан вод.

На основу рокова и смерница из Програма реализације мера и задатака из планова заштите од пожара за 2018. годину, биће предвиђене мере увођења ванредних активности у критичном периоду године и у тренуцима постојања велике опасности од избијања пожара.

Активности:

- 1.Изградња и одржавање 37,39 км противпожарних путева, 18,83 ха противпожарних пруга и 2,52 ха противпожарних просека, како би ватрогасна возила, средства и ватрогасци могли лакше доћи до опожарене површине.
- 2.Набавка противпожарних апарата и опреме - S-9 (20 комада), и S-6 (10 комада) 20 метларица, 10 напртњача и 1 моторна тестера
- 3.Изградња најмање 10 ниских ложишта за паљење ватре и постављање обавештења (налепница) „Забрањено ложење ватре“ око 500 ком. и „Дозвољено ложење ватре уз обавезу гашења“ око 500 ком. на за то предвиђеним локацијама.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.182.478,00	Јавно предузеће

6.2.Заштита флоре и фауне

6.2.1. Картирање станишта заштићених и строго заштићених врста и утврђивање стања популација

Биолошком валоризацијом подручја Националног парка Фрушка гора утврђено је присуство бројних врста флоре, фауне и фунгије од којих су многе ретке и заштићене.

Осим допуне података о већ евидентираним и картираним врстама, прикупљаће се подаци и о оним врстама флоре и фауне које до сада нису биле забележене ради утврђивања њиховог распрострањења и величине популације.

Активност: Наставак рада на допуни базе података о распрострањености врста.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	100.000,00	Јавно предузеће

6.2.2.Редовно праћење стања популација строго заштићених врста

Због нарушавања станишта (антропогени утицај) могуће су промене у стабилности популација строго заштићених врста на Фрушкој гори. Посебно су угрожена ободна ливадо-степска станишта која су флористички најбогатија, а уједно и под највећим негативним утицајем.

Активност: Наставак континуираног праћења (мониторинг) стања популација следећих врста (*Adonis vernalis*, *Anemone pulsatilla*, *Anemone pratensis*, *Anemone silvestris*, *Paragymnopteris marantae* и свих врста из фамилије *Orchidaceae*).

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	130.000,00	Јавно предузеће

6.2.3. Заштита орла крсташа (*Aquila heliaca*)

Са циљем заштите ове врсте, Национални парк Фрушка гора је још 1996. године започео са пројектом заштите, односно активностима којима тежи да допринесе очувању преосталих парова, као и евентуалном повећању популације. Локалитети на којима су активна гнезда орла крсташа налазе се у I степену режима заштите чиме је онемогућен приступ и узнемиравање од стране посетилаца. Поред тога, у периоду гнежђења појачан је надзор од стране чуварске службе. У ширем подручју око места гнежђења се током године не планирају радови у области шумарства да би се узнемиравање svelo на минимум. У сарадњи са стручњацима Покрајинског завода за заштиту природе врши се редовно праћење стања популације. Зимско хранилиште представља најзначајнији део пројекта очувања ове врсте јер се највећи број страдања, посебно младих птица, дешава управо током зиме због недостатка хране.

Праћењем стања на терену током 2017. године утврђено је да су оба позната гнездећа пара орлова крсташа напустила своја места гнежђења. За сада није утврђено да ли су они направили нова гнезда негде на простору Националног парка или на некој другој локацији даље од самог парка. Оваква дешавања нису аутоматски знак угрожавања већ могу бити и нормалне појаве у животу ових птица. Из тог разлога сматрамо да се пројекат мора наставити и у наредној години и интензивирати праћење стања на терену као и храњење током зимских месеци.

Активности:

1. Праћење стања популације и угрожавајућих фактора
2. Континуиран рад хранилишта
3. Успостављање видео надзора у зависности од сарадње са надлежним секретеријатом или министарством.

Извор средстава	Планирана Средства	Извршилац посла
Управљач	200.000,00	Јавно предузеће

6.2.4. Заштита шумске сове (*Strix aluco*)

У сарадњи са Центром за заштиту сова Србије у 2011. години започета је реализација овог вишегодишњег пројекта. На 5 локалитета на Фрушкој гори постављено је укупно 50 кућица за шумске сове. Од 2012. године континуирано се врши праћење насељавања кућица и самог боравка сова у њима. У 2018. години планира се наставак редовног контролисања кућица ради утврђивања успешности гнежђења, поправка оштећених кућица и евентуално постављање нових.

Активност: Мониторинг кућица за шумске сове

Извор средстава	Планирана Средства	Извршилац посла
Управљач	50.000,00	Јавно предузеће

6.3. Заштита геонаслеђа

6.3.1. Истраживање, мониторинг, одржавање и уређење објеката геонаслеђа

Праћење стања на локалитетима геонаслеђа: Гргетег, стене Орловац, Гргуревачка пећина, Палеонтолошко налазиште горње креде у сливу Орловачког, Доброг и Черевихког потока, Бели Мајдан - Галерија Раковац, Козје брдо, Стражилово I и II, Парагово и Перина пећина, вршиће се редовним мониторингом, одржавањем и уређењем локалитета. У циљу даљег истраживања геолошких локалитета сакупљаће се материјал са терена који ће се обрађивати и излагати у Информативном центру.

Активности:

1. Ажурирање базе података о геолошким истраживањима, геодиверзитету и објектима геонаслеђа
2. Теренске активности на објектима
3. Обрада материјала сакупљеног на терену и набавка средстава и опреме
4. Одржавање уређених објеката геонаслеђа (кошење, уклањање ниске вегетације и одржавање мобилијара)
 - а). Уређење геолокалитета Перина пећина подразумева излазак и обилазак терена, крчење (уклањање дрвенасте и жбунасте вегетације), сакупљање и одношење смећа – 500м², одржавање мобилијара (надстрешнице – 1 ком, столови са клупама -2, инфо таблу – 3 ком, ограде у дужини од 10 м).
 - б). Уређење геолокалитета Козје брдо подразумева излазак и обилазак терена, крчење (уклањање дрвенасте и жбунасте вегетације), сакупљање и одношење смећа – 200м², одржавање мобилијара (надстрешнице – 1 ком, столова са клупама - 2 ком, инфо табла – 1 ком, ограде у дужини од 20 м).
 - в). Уређење геолокалитета Галерија Раковац подразумева излазак и обилазак терена, крчење (уклањање дрвенасте и жбунасте вегетације), сакупљање и одношење смећа – 5000м², одржавање мобилијара (надстрешнице – 2 ком, табли – 2 ком, ограде у дужини од 15 м, степениште у дужини од 15 м, корпе за смеће -3 ком.).
 - г). Уређење геолокалитета Парагово 1 и 2 подразумева излазак и обилазак терена, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена на копу Парагово 1, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена на копу Парагово 2, сакупљање и одношење смећа – 3200 м², кошење платоа копа Парагово 1 – 400 м², кошење платоа копа Парагово 2 – 1200 м², одржавање мобилијара (надстрешнице – 3 ком, табли – 2 ком, одржавање клупа – 6 ком., ограде у дужини од 10 м, израда путоказа – 2 ком, корпе за смеће -3 ком.)
 - д). Уређење геолокалитета Стражилово 1 и 2 подразумева излазак и обилазак терена, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена на копу Стражилово 1, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена на копу Стражилово 2, кошење платоа копа Стражилово 1 – 400 м², кошење платоа копа Стражилово 2 – 800 м², сакупљање и одношење смећа – 2400 м², одржавање мобилијара (надстрешнице – 2 ком, табли – 2 ком, одржавање клупа – 5 ком., 1, корпе за смеће -2 ком.)
 - ђ). Уређење геолокалитета Гргуревачка пећина подразумева излазак и обилазак терена, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена, сакупљање и одношење смећа – 1200м², одржавање мобилијара (столова и клупа – 2 ком, ограде у дужини од 15 м, степениште у дужини од 15 м, инфо табли -2 ком.)

- е). Уређење геолокалитета Гргетег подразумева излазак и обилазак терена, крчење и уклањање постојеће ниске вегетације и шибља са чишћењем терена, сакупљање и одношење смећа – 1200м², одржавање мобилијара (надстрешнице -1 ком, столова и клупа – 2 ком, мост са прилазом у дужини од 5 м, инфо табли -1 ком.)

5. Израда геолошког проспекта

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на одржавање уређених објеката геонаслеђа

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	600.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	500.000,00	Јавно предузеће

6.3.2. Геопарк Фрушка гора – Лесленд

Израда Просторног плана посебне намене Националног парка Фрушка гора је у току. Просторним планом посебне намене НП Фрушка гора предвиђене су и границе будућег Геопарка Фрушка гора - Лесленд. Јавно предузеће НП Фрушка гора у сарадњи са Заводом за урбанизам Војводине у 2018. години планира презентовати локалним самоуправама и заинтересованим субјектима Просторни план посебне намене Националног парка Фрушка гора као и улогу и значај Геопарка. Након презентовања Просторног плана очекује се потписивање споразума о сарадњи са локалним самоуправама и другим заинтересованим субјектима.

Активности:

1. Презентација и едукација по локалним самоуправама и заинтересованим субјектима
2. Израда споразума о сарадњи са локалним самоуправама и другим заинтересованим субјектима.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	180.000,00	Јавно предузеће

6.4. Заштита и очување еколошких коридора

У програмима и пројектима уређења и коришћења простора и природних ресурса на простору издвојених еколошких коридора (међународних, регионалних и локалних) потребно је обезбедити очување површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.) као и искључити чисту сечу шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора

Активност: У основама, програмима и пројектима који обухватају еколошке коридоре уградиће се мере за њихово очување, а у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/2010).

6.5.Културно наслеђе

На Фрушкој гори налази се велики број културно-историјских споменика из разних историјских периода. Током времена брига о њима препуштена је ЈП Национални парк Фрушка гора.

Заштита и очување културно-историјских споменика утврдиће се посебним Програмима, а за природни простор који их окружује важе основна опредељења из овог плана која се односе на заштиту природних вредности и реткости. Идентификовани културно-историјски споменици на простору Националног парка Фрушка гора и у његовој заштитној зони, штитиће се, обележавати и презентовати у складу са условима и мерама Завода за заштиту споменика културе.

Активности:

Активности које се овде спроводе односе се на повремено кошење, крчење, уклањање жбунасте вегетације са чишћењем терена и постављање и одржавање мобилијара (дрвени столови, клупе, корпе за смеће и др.) код следећих споменика културе:

1. Споменик из НОБ-а „Слобода“ – 2 ха
2. Споменик из НОБ-а „Јабука“ – 0.50 ха
3. Бања Кулина – 1ха
4. Споменик Бранку Радичевићу на Стражилову – 0,50 ха
5. Споменик из НОБ-а, Рохал базе – 0.50 ха
6. Споменик из НОБ-а Мали и Велики цигански логор – 0.50 ха
7. Споменик из НОБ-а Шпар каса – 0.50 ха

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	500.000,00	Јавно предузеће

6.6.Имплементација GIS технологије у систем управљања

У зависности од средстава и могућности стручног оспособљавања кадрова наставиће се активности на имплементација GIS технологије у систему управљања ЈП и повезивања пословних програма у GIS технологије.

Активности:

- 1.Прикупљање, обрада и дигитализација карата и подлога,
- 2.Израда базе података о изворима
- 3.Израда базе података о туристичким капацитетима
- 4.Израда базе података ловства
- 5.Израда базе података о културно-историјском наслеђу и споменицима
- 6.Израда базе података подацима о станишту и врстама,

- 7.Учествовање на семинарима и радионицама,
- 8.Едукација из области примене ГИС-а
- 8.Преузимање базе станишта и врста на основу успостављене мреже NATURA 2000 кроз државни пројекат.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	350.000,00	Јавно предузеће

6.7.Остало

6.7.1. Израда катастра загађивача у Националном парку и израда пројеката њиховог уређења

Поред евиденције бесправно подигнутих објеката, извршиће се и евидентирање свих загађивача у Националном парку и у заштитној зони, а који имају утицај на подручје парка. Након инвентаризације даће се предлог мера за сузбијање и санацију извора загађења. У циљу одржавања комуналне хигијене на простору Националног парка, са осталим релевантним чиниоцима, тежиће се адекватном и одрживом решењу, континуираног одношења отпада, изградњи канализационих система, пречишћавању отпадних вода. Неопходна је сарадња са локалним властима на решавању проблема отпада на читавом подручју Парка

Активности:

- 1.Ажурирање базе података о загађивачима Фрушке горе
- 2.Израда листе приоритета за уређење и израда пројеката уређења у сарадњи са локалним самоуправа
- 3.Сарадња са институцијама за спровођење мониторинга

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	300.000,00	Јавно предузеће

6.7.2. Израда катастра изворишта, водених токова и акумулација и израда пројеката њиховог уређења

На Фрушкој гори постоји велики број извора који су каптирани, али о њима не постоји комплетна документација, као ни систем заштите и континуиране контроле. Осим каптираних има и извора који нису уређени, али их локално становништво и посетиоци често користе. У току 2018. године наставиће се са снимањем и комплетирањем евиденције о изворима на простору Националног парка и у његовој заштитној зони.

Активности:

- 1.Прикупљање документације о изворима Фрушке горе
- 2.Израда листе приоритета за уређење

3.Снимање извора и израда пројеката уређења

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	200.000,00	Јавно предузеће

6.7.3.Израда катастра путне мреже

Израда катастра путне мреже је континуирана активност која се сваке године обавља ради ажурирања података. Због значаја ових података за спровођење мера заштите и развоја у 2018. години планира се наставак ових активности.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	120.000,00	Јавно предузеће

6.8.Рад чуварске службе

6.8.1.Бруто зараде чувара

Чуварска служба и овлашћења чувара заштићеног подручја у вршењу дужности дефинисане су у Закону о заштити природе („Службени гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010 и 91/10 исправка) у члану 109 и 110. Стални контакт са посетиоцима, као и пораст страних посетилаца Националног парка Фрушка гора представља велику одговорност за чувара заштићеног подручја у обављању дужности и пружању информација.

Управљање посетиоцима представља основ спровођења мера заштите у Националном парку Фрушка гора. Отвореност путевима (М-21, Р-109, Р-130 и локални путеви) онемогућава потпуну заштиту националног парка. Велики број посетилаца угрожава природне вредности не контролисаним боравком и посетама заштићеним локалитетима на Фрушкој гори.

Активности:

- 1.анализа стања и досадашњих активности чуварске службе
- 2.суфинансирање зарада
- 3.едукација чувара природе

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на суфинансирање зарада чуварске службе (18 чувара).

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Сопствени приходи	2.900.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	9.850.000,00	

6.8.2.Остали трошкови чуварске службе

За несметано обављање обавеза чувара заштићеног подручја, које су дефинисане Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010 и 91/10 исправка) у члану 109 и 110, предвиђена су материјална средства за гориво, регистрације аутомобила, дневнице, службену одећу и обућу и осталу опрему.

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на набавку горива за аутомобиле.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Сопствени приходи	450.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	600.000,00	

6.8.3.Набавка средстава рада

У склопу набавке неопходне опреме за обављање делатности (возила, техничка опрема и друго) у 2018.години планирамо набавку: 2 теренска возила за потребе чуварске службе, 10 ПДА уређаја за праћење и контролу возила посетилаца, 1 пушка за успављивање (користиће се за успављивање животиња приликом постављања уређаја за даљинско праћење).

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на набавку наведених средстава рада.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Сопствени приходи	630.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	3.150.000,00	

7.Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада

7.1.Образовање, популаризација и промоција научних истраживања

У оквиру сарадње са научним и образовним установама на територији Републике Србије реализоваће се следеће активности у сврху образовања, едукације и промоције вредности у Националном парку Фрушка гора:

1. Прикупљање радова евидентираних у библиографији НПФГ
2. Организација стручне праксе
3. Популарна предавања

Извор средстава	Планирана	Извршилац посла
-----------------	-----------	-----------------

	средства РСД	
Управљач	200.000,00	Јавно предузеће

7.2.Израда стратегије обнове аутохтоних шума

У циљу проналажења оптималног начина обнављања аутохтоних шума неопходна је израда посебне Стратегије обнове ових шума у сарадњи са шумарским факултетом.

Активност: Прикупљање података за израду Стратегије

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	500.000,00	Јавно предузеће Шумарски факултет Београд, Институт за низијско шумарство и животну средину

7.3.Постављање огледних површина за различите помоћне мере природном обнављању

У 2018. години биће постављени огледи о примени помоћних мера (примена хербицида при природном обнављању аутохтоних састојина) у Националном парку Фрушка гора уз сагласност надлежних министарстава на накнадно дефинисаним површинама, у зависности од стања површина у процесу обнове на терену.

Активност: наставак мониторинга на огледним површинама (и новим површинама по добијању сагласности министарства).

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	200.000,00	Јавно предузеће Институт за низијско шумарство и животну средину

7.4. Истраживање фунгије Фрушке горе

На простору НП Фрушка гора већ дужи низ година трају интензивна миколошка истраживања са циљем инвентаризације врста које живе на овом простору. До сада је утврђено присуство 1640 врста али се претпоставља да је укупан број далеко већи и да треба наставити истраживања. Током 2018. године планирамо наставак ових

истраживања. Миколошки материјал ће се скупљати на различитим типовима станишта током целе године. Током године редовно ће се допуњавати база података о гљивама и сређивање (обележавање и одлагање) сувих ексиката гљива у хербаријум Националног парка Фрушка гора.

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на набавку микроскопа неопходног за истраживање гљива.

Активност: Наставак миколошких истраживања

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	160.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	200.000,00	

7.5.Сортиментне таблице

Израдом сортиментних таблица које су важан алат потребан шумарској оперативи код планирања етата, добиће се бољи увид у стање шума и заједно са одржаним едукацијама побољшати израда планова чиме ће се побољшати и одрживо коришћење шума.

Активност: израда сортиментних таблица, едукација запослених

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	300.000,00	Јавно предузеће

7.6. Увођење нових информационих технологија

Досадашњи начин праћења одрживог коришћења шума није значајније мењан у последње три деценије и углавном је базиран на раздуживању шумских основа на основу података добијених са терена који су прикупљени застарелим методама премера (огромна документација) и који су подложни субјективним утицајима. Контрола ових података често је онемогућена јер је потребна анализа великог броја прикупљених информација које се налазе на папиру што представља ограничавајући фактор. Да би се природним ресурсима, у овом случају шумама, управљало на одржив начин неопходна је правовремена и тачна информација, која јесте предуслов брзе реакције на промене у простору. Увођење нових технологија у систем праћења и контроле одрживог коришћења шума онемогућила би субјективност, убрзала проток информација до доносиоца одлука и омогућила сталну контролу и надзор над одрживим коришћењем шума.

Активности:

1. Наставак активности на имплементацији програма за праћење производње

QWERTUS

- 2.Редовно слање извештаја
- 3.Анализа извештаја
- 4.Рад на усавршавању програмског решења
- 5.Одржавање и набавка програма за праћење основа, праћење, евидентирање и израду извођачких планова,
- 6.Имплементација програма за мапирање, дигиталну обраду запремине и сортиментне структуре дозначених стабала и штампање дозначних књига.
7. Плаћање лиценци за потребне програме

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	2.060.000,00	Јавно предузеће

7.7.Едукација запослених

Јачање капацитета управљача у највећој мери је оствариво кроз менаџмент људских ресурса. Менаџмент људских ресурса у себи обухвата и процес континуиране едукације и усавршавања кадрова. Процес развоја основне делатности заштите природе и ресурса и потребе за усавршавањем кадрова у коришћењу модерних технологија наметнуће у наредном периоду потребу интензивног рада на едукацији, пре свега стручних лица и чувара природе.

Активности:

- 1.Организација курса за коришћење GIS softwera,
2. Наставак курсева страних језика
3. Учесће на стручним и научним скуповима
4. Обука за писање пројеката

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	600.000,00	Јавно предузеће

8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора

8.1. Шуме

8.1.1. Одрживо газдовање шумама

Шумом као добром од општег интереса мора се газдовати тако да се очувањем њених вредности обезбеди одрживост свих функција шумских екосистема.

8.1.1.1. Планирани радови на гајењу шума

На Фрушкој гори доминирају шуме изданачког порекла, измењене структуре и умањене виталности и могућности да испуне своје функције. Избором најповољнијих начина планске неге и обнове шума, у конкретним природним и економских условима, може се унапредити њихова стабилност и очувати биолошка разноврсност. Основни узгојни облик коме треба дугорочно тежити на простору Националног парка јесте висока шума, те је циљ радова на гајењу превођење изданачких састојина у виши узгојни облик уз очување биодиверзитета.

Превођењем изданачких састојина у виши узгојни облик, повећава се продуктивност, биолошка стабилност и виталност састојина чиме се унапређују еколошке, економске и социјалне функције шума.

Активности:

Вид рада	Код	Укупна површина у ha
Припрема за пошумљавање меких лишћара	101	3,37
Селективно крчење подраста ручно	115	225,89
Сакупљање режијског отпада	120	64,39
Вештачко пошумљавање сетвом под мотику	316	0,35
Вештачко пошумљавање тополом плитком садњом	318	3,37
Обнова багрема котлицањем	321	7,42
Попуњавање природно обновљених површина садњом	412	46,12
Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	414	44,86
Осветљавање подмлатка ручно	511	263,76
Сеча избојака и крчење корова ручно	513	4,26
Уклањање корова ручно	515	10,11
Уклањање корова машински	516	3,43
Уништавање корова хербицидима	517	18,57
Прореда	25	444,29

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	20.173.520,00	Јавно предузеће
Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	849.600.00	Јавно предузеће

8.1.1.2. Производња садница

За потребе подизања нових шума, обнову и попуњавање већ постојећих, Јавно предузеће производи неопходан садни материјал. За производњу садница, у расадницима ЈП, неопходно је сакупити семенски материјал са простора Националног парка.

Активности:

1. Сакупљање семена
 - 1.1. Сакупљање семена цера- 200 кг
 - 1.2. Сакупљање семена букве- 10кг
 - 1.3. Сакупљање семена китњака- 3400кг
 - 1.4. Сакупљање семена лужњака- 150кг
2. Производња садница у зависности од потреба радних јединица
3. Набавка опреме

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	6.150.000,00	Јавно предузеће
Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	385.964.00	Јавно предузеће

8.1.1.3. Дознака стабала

Према Закону о шумама, корисник шума је у обавези да пре сече неге и обнове изврши дознаку стабала, која се врши на површинама предвиђеним плановима газдовања.

Активности:

Дознака – проредне сече	ха	502,06
Дознака – сече обнављања	ха	600,46

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.378.150,00	Јавно предузеће

8.1.1.4. Планирани радови на обнављању шума

Обнова зрелих и презрелих (старих, девитализованих) састојина уз очување биолошке разноврсности, има за циљ подизање шума аутохтоних врста дрвећа у складу са станишним условима и дугорочним циљевима управљања Националним парком.

Активности:

1. код 31-чиста сеча, Σ 3,72 ha
 2. код 32 - чиста сеча са котличањем пањева, Σ 5,60ha
 3. код 35- оплодна сеча-припремни сек, Σ 112,50ha
 4. код 37 - оплодна сеча-оплодни сек, Σ 57,38ha
 5. код 39 - оплодна сеча-завршни сек, Σ 44,66ha
 6. код 41- оплодна сеча-припремни сек, Σ 62,48ha
 7. код 43 - оплодна сеча-оплодени сек, Σ 188,01ha
 8. код 10-санитарна сеча-у зависности од стања на терену
- Укупно Σ 474,35ha

8.1.1.5. Очекивана количина и структура дрвних сортимената

За сечу по Плану за 2018. годину планирана нето дрвна маса износи 62.096m³. Од тога сече обнављања износе 39,983 m³, проредне сече 16,689 m³ и санитарне сече 5,424 m³.

Преглед по сортиментној структури дат је у табели:

РЕД.БР	СОРИМЕНТ	КОЛИЧИНА m ³	СТРУКТУРА %
1	Трупци лужњака	44	0.07%
2	Трупци китњака	2645	4.26%
3	Трупци цера	1666	2.68%
4	Трупци букве	1663	2.68%
5	Трупци граба	193	0.31%
6	Трупци багрема	158	0.25%
7	Трупци трешње	7	0.01%
8	Трупци ораха	0	0.00%
9	Трупци ОТЛ	491	0.79%
10	УКУПНО ТРУПЦИ	6867	11.06%
11	Коларска обловина храста	3	0.00%
12	Коларска обловина багрема	90	0.14%
13	Рудно дрво ТЛ	0	0.00%
14	УКУПНО ОБЛА ГРАЂА	93	0.15%
15	Вишемет.огревно дрво ТЛ	1298	2.09%
16	ТО I	20856	33.59%
17	ТО II	5181	8.34%

18	УКУПНО ТВРДИ ОГРЕВ	27335	44.02%
19	УКУПНО ТЛ	34295	55.23%
20	Трупци липе	8182	13.18%
21	Трупци тополе	382	0.62%
22	Трупци врбе	34	0.05%
23	УКУПНО ТРУПЦИ МЛ	8598	13.85%
24	Техничка облица МЛ	1045	1.68%
25	Вишемет. целулоз. дрво МЛ	5921	9.54%
26	Целулоз. дрво МЛ	6820	10.98%
27	МО I	4540	7.31%
28	МО II	315	0.51%
29	УКУПНО ОСТАЛО ДРВО МЛ	18641	30.02%
30	УКУПНО МЛ	27239	43.87%
31	Трупци четинара	147	0.24%
32	Рудно дрво четинара	150	0.24%
33	Вишемет. целул.дрво четинара	166	0.27%
34	Целулоза четинара	0	0.00%
35	Огрев четинара	99	0.16%
36	УКУПНО ЧЕТИНАРИ	562	0.91%
	Укупно	62096	100.00%

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	144.114.000,00	Јавно предузеће

8.1.1.6. Изградња и одржавање шумских саобраћајница

У циљу смањења трошкова извоза дрвних сортимената и повећања отворености шума како би се успешније реализовали планови и како би био олакшан приступ састојинама за извођење мера на обнови, нези и заштити шума, потребно је наставити радове на изградњи нових и одржавању постојећих шумских саобраћајница.

Активности:

Планирани радови на одржавању и изградњи шумских саобраћајница у 2018. години приказани су у следећој табели:

Одржавање просека	7,7	km
Изградња тврдых шумских путева	13,25	km
Одржавање меких шумских путева	55,30	km
Одржавање тврдых шумских путева	18	km
Насипање пута за нови расадник	0,3	km

Изградња тврдих шумских путева (у зависности од одобрених средстава)

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	6.164.436.00	Јавно предузеће

Очекује се уплата субвенција од Покрајинског секретаријата у износу од 62.278.400,00 РСД од којих се део 6,164,436.00 РСД може приказати као приход Предузећа.

Одржавање меких и тврдих шумских путева, просека и набавка ломљеног камена

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	2.450.550,00	Јавно предузеће

8.1.2. Остали шумски производи

Остали шумски производи обухватају све производе шума који нису производи од дрвета. На подручју Националног парка Фрушка гора традиционално се према планским документима, а у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива Републике Србије користе *Hedera sp.*, *Ruscus sp.*, семе шумског дрвећа и мед.

План за коришћење ових производа у 2018. години:

вид рада	јед. мере	количина
<i>Hedera sp.</i>	kg	3000
<i>Ruscus sp.</i>	kg	1700
Пчеларење – кошнице	ком	3900

8.2. Ловна и риболовна фауна

8.2.1. Реинтродукција европског јелена

На локалитету Равне у склопу Пројекта "Реинтродукција европског јелена у Национални парк Фрушка гора" огађено је прихватилиште и у току 2009. године, увезено 36 јединки европског јелена. Реализација активности на испуштању јединки у отворени део ловишта условљено је одредницама Студије изводљивости која је урађена и достављена Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме. Током 2012. и 2013. године, испуштено је 92 јединке. До краја 2015. године, из прихватилишта излучено је 81 јединка, од којих је 50 пребачено у друга ловишта.

Током 2018. године циљ је да се одржи оптимална бројност популације јеленске дивљачи.

Активности: У току 2018. године, планира се да се из прихватиштва (у складу са најновијим изменама-Ограђени део ловишта-узгајалиште Равне) излучи 20 јединки.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	490.000,00	Јавно предузеће

8.2.2.Побољшање услова у ловишту

У зимском периоду прехранбени потенцијал ловишта је значајно умањен и неопходно је износити додатну прихрану. Потребне за додатном прихраном прописане су у складу са бројним стањем и таблицама о потребама које су саставни део Ловне основе и Студије изводљивости за прихватилиште.

Активности:

1. Дефинисање потреба у Годишњем плану газдовања ловиштем
2. Изношење зрнасте и кабасте хране на ловно-техничке објекте у ловишту током зимских месеци 2018. године (200.000 кг кукуруза у клипу, 5.500 кг луцерке, 10.000 кг ливадског сена, 1000 кг соли, 20.000 кг кукуруза у зрну и 10.000 кг јечма),
3. Одржавање испашних површина у ограђеном делу ловишта „Ворово – Маруша“ ГЈ 3812 - одељења 1/1, 2/1, 5/1, 5/2, 12/1, 13/1, 21/1, 22/1, 22/2 (19,65 ха).
4. Изградња спољне ограде ловишта Ворово

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	4.250.000,00	Јавно предузеће
Донације	800.000,00	Јавно предузеће
Министарство за пољопривреду, шумарство и водопривреду	2.000.000,00	Јавно предузеће

8.2.3.Мониторинг дивљачи

Током 2018. године планира се мониторинг дивљачи, који садржи обавезе стручне и ловочуварске службе.

Активности:

1. Стручна служба Ловишта „Национални парк Фрушка гора“ вршиће сталну контролу здравственог стања дивљачи, обезбедиће адекватну исхрану за дивљач, вршиће едукацију ловочуварске службе, водиће дневник рада и месечне извештаје.
2. Ловочуварска служба Ловишта „Национални парк Фрушка гора“ вршиће сталну контролу дивљачи, свакодневно ће контролисати изношења хране за дивљач, благовремено ће обавештавати Стручну службу Ловишта „Национални парк Фрушка гора“ у случају појаве било којих проблема везаних за дивљач и ловнотехничке објекте, стално ће контролисати бројно стање дивљачи, редовноће обилазити ограде прихватиштва и водити дневнике рада и израду

недељних извештаја.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	480.000,00	Јавно предузеће

8.2.4. Набавка дивљачи

8.2.4.1. Набавка јеленске дивљачи

Набавка јелена европског (*Cervus elaphus, L.*) предвиђена је Ловном основном ловишта „Национални парк Фрушка гора“ за период 01.04.2015. – 31.03.2024. године и Пројектом унапређење ловства у ловишту „Национални парк Фрушка гора“. Предвиђена је набавка 60 јединки. Дивљач је планирана да се набави са познатим пореклом из иностранства уколико се добију све потребне сагласности (Услови заштите природе и Сагласност надлежног министарства). Део дивљачи планира да се набави кроз донацију.

Набавка јелена лопатара (*Dama dama, L.*) предвиђена је Ловном основном ловишта „Национални парк Фрушка гора“ за период 01.04.2015. – 31.03.2024. године и Пројектом унапређење ловства у ловишту „Национални парк Фрушка гора“. Предвиђена је набавка 20 јединки: 5 мужјака и 15 женки. Дивљач је планирана да се набави са познатим пореклом из иностранства уколико се добију све потребне сагласности (Услови заштите природе и Сагласност надлежног министарства). Део дивљачи планира да се набави кроз донацију.

Сам транспорт дивљачи подразумева превоз са специјалним возилима и у неповратној амбалажи (сандуцима) у којој би била смештена дивљач. Након увоза дивљач се ставља под надзор – карантин. Јеленска дивљач (европски јелен) након извршеног испитивања и спроведених карантинских мера пребацује се у ограђени део ловишта - узгајалиште Равне, а јелен лопатар након испитивања и спроведених карантинских мера пребацује се узгајалиште Ворово.

Извршење ове активности зависи од обезбеђења средстава из донација.

Активности: куповина и транспорт дивљачи

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.000.000,00	Јавно предузеће

8.2.4.2. Набавка бизонске дивљачи

Национални парк Фрушка гора је током 2017.године започео са припремним радњама на реализацији пројекта „Реинтродукција европског бизона“. Главни циљ овог пројекта је поновно увођење Европског бизона (*Bison bonasus*) на балканско полуострво путем насељавања у Националне паркове у земљама бивше СФР Југославије и успостављање максималног броја одрживих популација бизона на наведеним територијама. Уколико се буду обезбедила средства за наставак реализације овог пројекта у 2018. години планирају се следеће активности:

1.Куповина и транспорт 5 јединки бизона за које су већ обезбеђена средства из фондације Др Срђа Димитријевић.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Донације	1.800.000,00	Јавно предузеће
Управљач	500.000,00	Јавно предузеће

8.2.5. Заштита и управљање риболовном фауном

Према новом конкурс за управљање рибарским подручјем ЈП Национални парк Фрушка гора добио је на управљање делове Рибарског подручја „Срем“ и то следеће акумулације: АК“Мохарач“, АК“Бруја“, АК“Сот“, АК“Међеш“, АК „Врањаш“, Гајићеву бару, канал Галовица и канал Јарчина.

Активности:

- 1.Израда Програма управљања деловима Рибарског подручја „Срем“ и то АК „Врањаш“, Гајићева бара, канал Галовица и канал Јарчина.
2. Израда Годишњег програма управљања деловима Рибарског подручја „Срем“ и то АК“Мохарач“, АК“Бруја“, АК“Сот“, АК“Међеш“
3. Чување и контролисано коришћење рибљег фонда
- 4.Порибљавање врстом рибе и количином која ће бити одређена у Програму управљања деловима Рибарског подручја „Срем“ и то следеће акумулације: АК“Мохарач“, АК“Бруја“, АК“Сот“ и АК“Међеш“
- 5.Прерачун залиха рибљег фонда путем обрачуна познатим методама
- 6.Праћење квалитета вода
- 7.Постављање мобилијара и одржавање приобалног појаса

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	9.600.000,00	Јавно предузеће

8.3. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште на подручју Фрушке горе користи се за узгајање ратарских култура ради прехране дивљачи, како у отвореном делу тако и у затвореном делу ловишта (Ворово и Равне).

Преглед планиране производње по радним јединицама: РЈ Ердвик 11 ха, РЈ Лежмир 40 ха, РЈ Врдник 10ха.

Све површине пољопривредног земљишта се у складу са уговорима о пословно техничкој сарадњи култивишу заједно са заинтересованим лицима, осим парцела које се налазе у затвореном делу ловишта (Ворово). На укупној површине 61 хектара узгаја се кукуруз и пшеница. Ратарење се обавља у виду тарупања, орања и сетве семена, без агротехничких мера вештачког ђубрења и прихране биљака.

Активности:

1. Контрола производње
2. Ажурирање базе података пољопривредних парцела
3. Израда годишњег програма заштите и уређења и коришћења пољопривредног земљишта

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	150.000,00	Јавно предузеће

8.4. Туризам

У циљу јачања туристичке понуде неопходна је израда и промоција програма туристичке понуде као и подизање капацитета предузећа за пружање услуга у туризму

Активности:

- израда Програма туристичке понуде за све видове туризма (излетнички, спортско-рекреативни, здравствени, културно-манifestациони, научни, конгресни, бициклички, ловни, риболовни, наутички, манифестациони, манастирски, етно-туризам) прилагођеног различитим циљним групама посетилаца
- организовање едукативних и креативних тематских радионица за децу предшколског и школског узраста.
- промоција туристичке понуде путем медија и директног контакта са потенцијалним корисницима (промоција по школама у Војводини), туристичким агенцијама и организацијама попут ТОВ и ТОС
- одређивање локација за кампинг
- проширење изложбене поставке у новом објекту Информативног центра
- формирање водичке службе и едукација водича
- ревидирање постојећих услуга у туризму и ускађивање са одлуком из Службеног гласника
- кориговање постојећих цена у ценовнику
- остваривање сарадње са регистрованим превозницима за потребе организованих тура.
- набавка возила за потребе службе
- Набавка фото и видео опреме за промоцију заштићеног простора (фото апарат D7100 и 2 објектива 18-140мм, 150-600мм, дрон Mavic pro, рачунари за све запослене у служби)

Информативни центар

Објекат новог Информативног центра је у фази реконструкције. Потребно је оспособити простор за рад, тако што би требало допунити поставку новим музејским

експонатима, оспособити сувенирницу постављањем изложбеног дела, како би се што пре омогућила продаја сувенира. Означити места за паркинг возила испред објекта. Тачно означити, одредити парцеле које су за издавање за време одржавања манифестација. Ако постоји могућност тражити од надлежних да се направи пешачки прелаз “зебра” ради опште безбедности шетача, посетилаца, бициклиста, као и због близине пута и велике фреквенције возила поставити сигнализацију или дрвене табле да се прилагоди брзина. Постојећу туристичку карту испред објекта заменити новом. Поставити дигитални термометар (већих димензија) који ће показивати тренутну температуру и надморску висину као и остале информације везане за Фрушку гору.

Локалитет “Сунчани брег” употпунити рекреативним садржајем, како би се растеретила фреквенција људи и аутомобила око споменика “Слобода”.

Ресурсни центар

Објекат Ресурсног центра употпунити промо материјалом, брошурама, каталозима, мапама са бициклическим рутама, мапама пешачких стаза. Искористити салу за презентације, семинаре, састанке, бизнис туризам, састанке Радне групе, организовање Форума, едукативне радионице, скупове са учесницима свих осам општина које налажу на Фрушку гору итд.

Еко кампинг одмориште

Поставити рампу код уласка у камп. На рецепцију поставити ревидиран ценовник услуга кампа како у динарима тако и у еурима са обзиром да су нам посетиоци у највећој мери страни држављани. Део рецепције реконструисати у мини сувенирницу са могућношћу продаје туристичких мапа, сувенира и неких карактеристичних производа са Фрушке горе. Употпунити садржај боравка гостију кампа новим туристичким програмима, пешачким турама и обиласцима атрактивних локација на Фрушкој гори. Побољшати маркетинг и туристичку пропаганду путем медија, сајта, и друштвених мрежа.

Стражилово

На релацији између Ресурсног центра и рампе на самом уласку на излетиште је лепо уређен терен па постоји могућност постављања Zip-lina и адреналин парка са разноврсним активностима.

Активност свих туристичких објеката

Промоција кроз медије, промо материјал, друштвене мреже, комплетнија сарадња са ТО и локалном самоуправом, стављање у понуду рентирање бицикала, оспособљавање оближње лугарнице местом за продају хране. Искористити простор за спортско-рекреативни туризма (paintbol, стрелиште, пикадо, стони тенис, голф игралиште, мали фудбал...итд...

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	3.000.000,00	Јавно предузеће

8.5. Уређење, изградња и одржавање објеката и инфраструктуре

Како је у наредном планском периоду акценат стављен на развој туризма у Националном парку Фрушка гора, на појединим објектима чији је власник или корисник управљач, биће извршене одређене измене и грађевински радови, како би се они прилагодили потребама и туристичкој намени. У 2018. години планира се израда техничке документације за доградњу, адаптацију, реконструкцију, санацију или промену намене предвиђених објеката.

8.5.1. Уређење, опремање и одржавање излетничке и рекреативне инфраструктуре

Уређење и опремање излетничких локалитета ће се спроводити кроз следеће активности:

1. Опремање мобилијаром локалитета Змајевац
2. Уређење излетишта Хладна вода у Беочину
3. Уређење излетишта Тестера
4. Пројекат уређења пешачке стазе за Врдничку кулу подразумева излазак и обилазак терена, планирање могућности поставке рустик мобилијара с обзиром на конфигурацију терена, оспособљавање палтоа (крчење, проширивање и равнање терена), израда и поставка 5 шумских гарнитура, 5 корпи за смеће, 2 клупе са наслоном и 1 полузатворена надстрешница од 12,5 м².
5. Пројекат уређења локалитета Сотско језеро подразумева припрему терена, израда и поставка рустик елемената и то надстрешница „печурка“ комада 2, шумска гарнитура 3 комада, корпа за смеће 3 комада.
6. Пројекат уређења излетишта Парк шума Девојачки извор подразумева излазак и обилазак терена, припрема терена (крчење, кошење и чишћење локалитета), израда и поставка рустик мобилијара и то 13 шумских гарнитура, 8 корпи за смеће, 2 обавештајне табле 1,4м'.
7. Уређење излетишта Стражилово
8. Поставка обележја за границе заштићених подручја подразумева излазак и обилазак терена са утврђивањем места поставке обележја, израда и поставка 30 табли обавештења – ловне табле, 9 табли обавештења – риболовне табле, 25 табли за означавање граница степена заштите, 3 обавештајне табле од 1,4 м' уз асфалтни пут за обележавање I степена заштите
9. Обнова свих дрвено информативних обавештајних табли на простору парка подразумева излазак на терен, евиденција и попис дрвених табли, планирање новог изгледа и дизајна табли, израда, штампа и поставка нових обележја на територији целог парка и то табле орјентационе карте 4 ком, обавештајне табле улаз у

Национални парк 8 ком, обавештајне табле са кровом 2,8 м'- (табле са еко порукама) 10ком, обавештајне табле од 1м' (обележавање локалитета, извора) 5 ком.

10. Уређење излетишта Липовача подразумева излазак на терен, припрему терена (крчење и оспособљавање локалитета), израда и поставка рустик мобилијара и то 15 шумских гарнитура, 8 корпи за смеће, 1 обавештајна табла 1,4 м', 1 орјентациона карта.

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на тачке 4, 5, 6, 8, 9 и 10.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	460.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	2.300.000,00	Јавно предузеће

8.5.2. Одржавање излетничких локалитета

Активности:

1. Стално одржавање на излетиштима уз Партизански пут
 - а). сакупљање и одношење смећа и то на следећим локацијама Бранковац– 0.5ха, Змајевац – 1 ха, Иришки венац– 2,5 ха, Информативни центар– 2 ха, парк шума Девојачки извор – 0,5ха, видиковац Црни чот– 0,2 ха;
 - б). кошење на следећим локацијама и то Бранковац – 0,5 ха, Змајевац – 0,5ха, Иришки венац – 1 ха, Информативни центар – 2 ха;
 - в). орезивање (одржавање шибља) на следећим локацијама и то Иришки венац и Информативни центар – 200 комада
 - г). израда новог и санација постојећег мобилијара на малим ливадама уз Партизански пут – 10 нових шумских гарнитура, 6 корпи за смеће и санација (одржавање) 10 столова и 15 клупа.
2. Одржавање едукативне стазе на Иришком венцу у кругу споменика Слобода
 - а). обилазак стазе два пута у недељу дана са сакупљањем смећа у сезони од марта до новембра месеца
 - б). крчење подраста уз стазу са леве и десне стране;
 - в). обнова свих 11 табли који се налазе дуж стазе дуге 850м.
3. Одржавање обележених и уређених планинарско пешачких стаза
4. Одржавање (обнова мобилијара) на излетишту Широке ледине

Обнова подразумева израду и монтажу пењалице 1 ком, клацкалице 2 ком, одржавање љуљашке, обнова 2 надстрешнице, одржавање 6 столова, одржавање 12 клупа, одржавање обавештајне табле 1 ком.

5. Одржавање (обнова мобилијара) на излетишту Бранковац

Подразумева обнову 4 надстрешнице, обнову рустик оgrade од багрема у дужини од 23м', одржавање 3 шумска стола, одржавање 5 клупа, 4 корпе за смеће, одржавање дечијег игралишта.

6. Обнова мобилијара на одмориштима дуж Партизанског пута

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на тачке 1,2,4 и 5.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	260.000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	1.300.000,00	Јавно предузеће

8.5.3. Израда типских бунгалова – сувенирница

У 2018.години планира се изградња и постављање типских монтажних бунгалова– сувенирница на 5 атрактивних локалитета у Националном парку Фрушка гора за потребе презентације и продаје домаћих производа и радиности локалног становништва са територије Фрушке горе, а у циљу развоја одрживог туризма у заштићеном подручју. Сувенирнице ће бити опремљене соларним панелима за производњу електричне енергије и опремом неопходном за обављање делатности. На основу већ израђене пројектне документације, потребно је прибавити одговарајуће дозволе и сагласности надлежних органа и институција као и пронађимогућности финансирања.

Активност: прибављање одговарајућих дозвола и сагласности

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	250.000,00	Јавно предузеће

8.5.4. Улазне станице у Национални парк Фрушка гора

На основу припремљеног пројекта улазних станица очекују се сагласности управљача локалних путева који пролазе кроз Национални парк Фрушка гора за постављање улазних станица у Национални парк на три локације: код Еко кампинг одморишта Фрушка гора, на Стражилову, територија Општине Сремски Карловци и на гребенском путу код Иришког венца, са леве и десне стране Регионалног пута бр. 21, простор Општине Ириг. У наредној години планира се израда и постављање улазних станица на овим локацијама.

Активности:

1.припрема техничке документације

-Подразумева израду Идејног пројекта улазних станица (технички опис, основу приземља, основу темеља, основу крова, пресеке и изгледе објекта, предмер и предрачун радова

-Прибављање такси ЦЕОП-а и осталих такси које се одређују на основу објекта и места постављања

2.израда и постављање улазних станица.

-Израда темеља (укопавање багремових облица фи 16 цм на дубину 70 цм , на које се постављају дрвене греде 12/12 цм, на њих се постављају даске 5 цм).

Кућица за наплату израђује се од дрвених фалцованих греда 10/16 цм. Кровни покривач је тегола, која се поставља на ОСБ плоче, а кровна конструкција је сачињена од рогова 8/10 цм и клешта 2x4/12 цм .

-Израда и постављање соларних панела или прикључак на постојећи струјни вод где је могуће, како би се обезбедила расвета у објекту

-Уређење око објекта - подразумева постављање шумске гарнитуре 1 ком, корпе за смеће 1 ком, крчење и припреме терена .

Тражена средства од Министарства заштите животне средине односе се на све наведене активности.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Министарство заштите животне средине	1.100.000,00	Јавно предузеће
Управљач	840.000,00	Јавно предузеће

8.5.5.Текуће одржавање објеката управљача

Подразумева побољшање услова коришћења објеката управљача у току експлоатације, као и извођење радова као што су прегледи, поправке и предузимање превентивних и заштитних мера, односно радови којима се обезбеђује одржавање објеката на задовољавајућем нивоу употребљивости (кречење, фарбање, замена облога, замена санитарнија, радијатора и сл. радови).

Активности:

1.Прегледи, поправке и предузимање превентивних и заштитних мера

2.Адаптација зграде РЈ Сремска Каменица

3.Адаптација зграде РЈ Лежимир

4.Адаптација управне зграде НП у Сремској Каменици (поправка, кречење...)

5.Изградња објекта у новом расаднику

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	5.100.000,00	Јавно предузеће

8.5.6. Реконструкција и доградња објеката за туризам

У току 2017. године завршен је поступак пресељења сталне, изложбене поставке природних и културних вредности Националног парка Фрушка гора из објекта Информативног центра, који се налази на гребенском путу кроз Фрушку гору, у објекат изграђен на једној од најатрактивнијих локација Националног парка, на раскрсници регионалног пута и локалног гребенског пута, у самом центру Иришког венца.

У овом приземном објекту раније се налазила трговина и угоститељски објекат ресторанског типа, али се због свог изузетног положаја и природног амбијента издвојио као идеалан простор за формирање новог, примарног центра за посетиоце Националног парка Фрушка гора. Да би се објекат прилагодио планираној намени, потребно је извршити радове на реконструкцији и доградњи поткровља за канцеларијски простор.

У наредној години планирамо прибављање средстава за реализацију овог пројекта у складу са обезбеђеним средствима.

Од Министарства трговине, туризма и телекомуникација очекује се прилив од 20,000,000.00 РСД који се не могу третирати као приходи у 2018.год. (одложени приходи према рачуноводственим стандардима).

Активност: реконструкција постојећег објекта.

8.6. Набавка средстава рада

Набавка неопходне опреме за обављање делатности (возила, техничка опрема и друго.), одвијаће се по Плану јавних набавки усвојеном од стране Надзорног одбора јавног предузећа.

9. Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта

9.1. Утврђивање граница НП Фрушка гора

Планиране активности у 2018. години су:

1. Обележавање дела границе “ Националног парка Фрушка гора “ (сл. Гласник РС 84/15). За извршење наведених радова неопходна је набавка новог геодетског инструмента тотална станица са пратећом опремом и приступ серверу републичког геодетског завода и мрежи перманентних станица AGROS RTK (центиметарска тачност). Потребно је обезбедити два помоћна радника за крчење трасе и обележавање које ће се вршити постављањем и бојењем трајних белега. Употреба службеног возила .
2. Припрема података и наставак радова за потребе физичког разграничење са манастирима: Беочин, Привина Глава и осталим манастирима по задатку.
3. Утврђивање спољних граница поседа Националног парка Фрушка гора ради се по потреби на основу захтева пет шумских управа.

4. Израда геодетских подлога за пројектовање шумских путева. Потребно је извршити теренске радове-мерања што подразумева развијање полигонског влака за потребе снимања и обележавања трасе пута, снимање профила терена, обрада података снимања прикупљених на терену у одговарајућем рачунарском програму. Увођење пројектанта и извођача у трасу.
5. Ажурирање базе података о катастарским парцелама које су му поверене на коришћење. (интерни катастар)
6. Израда тематских карти (шумско-привредне основе, противпожарних и др. по потреби)

Извор средстава	Планирана средства	Извршилац посла
Управљач	2.100.000,00	Јавно предузеће

9.2. Припрема Плана управљања и Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби НП Фрушка гора

План и програм управљања су једни од најважних планских докумената посебно за подручје Националног парка. Пре израде Просторног плана Националног парка који је у току од изузетне важности је израда и усвајање Плана управљања. Законом о националним парковима, чл. 13., прописано је да се спровођење режима заштите, унутрашњи ред и чување Националног парка обезбеђује доношењем и применом Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби. Правилником се ближе утврђују забрањени радови и активности као и правила и услови обављања радова и активности који су допуштени.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	420.000,00	Јавно предузеће

10. Активности на промоцији вредности заштићеног подручја

10.1. Промоција

У току следеће године, као и до сада радиће се на унапређењу промоције вредности Националног парка на свим нивоима, кроз сарадњу са образовним институцијама, средствима јавног информисања, научним и стручним установама, локалним самоуправама, туристичким и другим организацијама и корисницима, као и кроз учешће на манифестацијама и сајмовима. У плану је нарочито истакнуто унапређење сарадње са туристичким агенцијама и коришћење креиране информативне базе података за спровођење туристичких активности у Националном парку.

Активности:

- Медијска промоција (новине, телевизија, радио, веб портали)
- Учесће на сајмовима (Лорист и сајам туризма у Београду)
- Учесће на манифестацијама
 - Новосадско пролеће,
 - Новосадска јесен,
 - Гљиварски дани,
 - Пударски дани,
 - Бранково коло
 - Карловачка берба грожђа
 - Baby Exit
 - Зимски адреналин спортови
 - Креативне радионице за децу
- Сарадња са туристичким и другим организацијама
- Спровођење стратегије одрживог туризма са акционом планом
- Израда сувенира
- Израда боље информативне базе података уз стално ажурирање

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	2.500.000,00	Јавно предузеће

10.2.Комуникација и информисање на подручју Националног парка Фрушка гора

У 2018. години радиће се на одржавању комуникације са посетиоцима Националног парка путем новоотворених канала (email адреса office@npfruskagora.rs и интернет портал <http://campingfruskagora.com>), који су се показали веома корисним.

Посебан акценат биће стављен на унапређење комуникације путем Facebook-а, као и комуникацију преко организација које се баве промоцијом одрживог туризма.

Званичан веб сајт НП Фрушка гора (www.npfruskagora.co.rs), ревидирати и редовно ажурирати податке. Његов садржај је осмишљен тако да покрива све најважније аспекте пословања самог јавног предузећа са једне стране и са друге да презентује све природне и друге вредности подручја. Током 2018.године радиће се на изради интерактивних апликација, допуни садржаја и редовном објављивању вести из делатности Јавног предузећа као и о реализацији програма управљања. Наставиће да се припрема пакет адекватног информативног материјала намењеног промоцији одрживог туризма приликом учешћа на сајмовима и сличним манифестацијама (општи флајер о свим природним, културним и историјским вредностима Националног парка Фрушка гора, као и тематски флајери везани за лов, риболов, туризам и екологију, каталог и филмови везани за природне реткости Фрушке горе, презентације намењене различитом узрасту и сфери интересовања, израда нових туристичких и тематских карата у електронској форми, пропагандне кесе Националног парка, фасцикле са ознаком и друго), као и блок промотивног ТВ материјала и филмови о Фрушкој гори који би се емитовали на локалним ТВ станицама.

Активности:

1. Одржавање интернет портала
2. Израда апликација
3. Израда промотивног видео и штампаног материјала
4. Ревидирати сајт НПФГ, редовно га ажурирати и убацити цене свих туристичких услуга.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	900.000,00	Јавно предузеће

10.3. Пружање услуга и организација догађаја и програма за посетиоце и локално становништво

Организоваће се већи број активности за посетиоце и локално становништво на подручју Националног парка. Највећу посећеност Фрушка гора има за 1. мај и за време фрушкогорског маратона на којем учествује више од 15000 људи. Национални парк Фрушка гора ће бесплатно делити кесе за смеће и уклонити сав отпад који остане на Фрушкој гори након тих догађаја.

Национални парк Фрушка гора ће учествовати и у организацији следећих догађаја у оквиру обележавања значајних еколошких датума:

1. Дан шума (21. март)
2. Дан вода (22. март)
3. Дан заштите природе (11. април)
4. Дан планете земље (22. април)
5. Фрушкогорски маратон (22. и 23. април)
6. Празник рада (1. мај)
7. Европски дан паркова (24. мај)
8. Дан биодиверзитета (22. Мај)
9. Недеља геопаркова (од 23. маја - до 04. јуна)
10. Дан заштите животне средине (5. јун)
11. Светски дан туризма (27. септембар)

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.000.000,00	Јавно предузеће

10.4. Међународна сарадња

Приоритет менаџмента Националног парка дефинисан је у визији Националног парка Фрушка гора којег треба представити међународној заједници са свим његовим природним и створеним вредностима кроз промоцију у стручним организацијама. Препознатљивост Националног парка Фрушка гора у међународним оквирима омогућиће остваривање сарадње са другим европским националним парковима, размену искустава, размену кадрова и др. властице.

Активности:

- Учествовање у активностима EUROPARC федерације
- Студијске посете парковима у региону.

- Повезивање са другим Заштићеним подручјима.
- Остваривање сарадње са осталим Националним парковима у региону.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.000.000,00	Јавно предузеће

11. Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности

11.1. Учешће управљача у изради Просторних и Урбанистичких планова

У 2017. години Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине као носилац израде, наставио је радове на изради новог Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе, а на основу Покрајинске скупштинске одлуке („Службени лист АПВ“ бр. 10/2016), како би се у њега имплементирала нова измењена граница и степени режима заштите Националног парка Фрушка гора, усвојени Законом о националним парковима („Сл. Гласник РС“, бр. 84/2015). Према тренутно важећој законској регулативи предвиђено је да управљач заштићеног подручја буде директно надлежан за спровођење и имплементацију Просторног плана, те се предузеће активно укључило у израду овог планског документа. Обрађивач Плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“.

Паралелно са израдом Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе, припрема се и Нацрт Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци, који у свом обухвату предвиђа мере заштите и правила уређења и грађења за део територије Националног парка Фрушка гора, те се предузеће и у овом случају активно укључило у припрему података за израду Плана.

Усвајање оба Плана се очекује до краја 2017. године.

ЈП Национални парк Фрушка гора, активан је учесник у спровођењу Плана изградње брзе пруге Београд-Бидимпешта, у делу који захвата подручје заштићеног природног добра у Чортановачкој шуми.

Комисија за заштиту и унапређење ангажовала је урбанистичког експерта, да учествује у раду комисије, помоћника Покрајинског секретара у секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

Поред учешћа у изради Просторних планова за територију Националног парка Фрушка гора, као и његову заштитну зону, управљач редовно прати и остварује сарадњу приликом израде Урбанистичких планова за заштићено подручје, кроз припрему документације и прописивање мера и услова за њихову израду, али и кроз сарадњу са локалним самоуправама приликом избора локација. Приоритетни урбанистички планови за подручје Фрушке горе су ПДР викенд насеља Чортановачка шума и ПДР локалитета Иришки венац.

Активности на праћењу јавних увида ових планова у току 2018. године, као и

сарадња приликом њихове израде одвијаће се са локалним самоуправама које доносе ове планове, као и са Заводима за урбанизам и другим предузећима којима ће бити поверен процес израде ових планова, корисницима подручја и Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине.

Активности:

1. Редовни састанци Комисије за праћење израде Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе;
2. Ажурирање GIS базе података и размена података са обрађивачем Планава приликом њихове припреме и израде;
3. Стални контакти са одсечима за урбанизам локалних самоуправа и корисницима простора, организација састанака;
4. Праћење обавештења о јавним увидима (сајтови одсека за урбанизам локалних самоуправа, Покрајинског секретаријата за урбанизам, пројектних предузећа...)
5. Анализа достављених планских решења и израда предлога за Комисију за спровођење режима заштите;

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	250.000,00	Јавно предузеће

11.2. Легализација објеката

У Покрајинском секретаријату за енергетику, грађевинарство и саобраћај воде се поступци озакоњења за 13 објеката изграђених или дограђених на простору Националног парка Фрушка гора без грађевинске дозволе, а чији је корисник управљач, односно ЈП Национални парк Фрушка гора. Поступци се воде према Закону о озакоњењу објеката („Сл. Гласник РС“ бр. 96/2015), а завршетак процеса озакоњења ових објеката очекује се у току 2018. године.

Активности:

1. Израда Елабората геодетских радова;
2. Израда Извештаја о затеченом стању објеката;
3. Израда Пројеката за извођење радова;
4. Прикупљање сагласности надлежних органа у поступку озакоњења;
5. Водопривредне дозволе, по потреби;
6. Сагласности и мишљења надлежних организација на чије инсталације су објекти прикључени;
7. Упис објеката у катастар непокретности.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.000.000,00	Јавно предузеће

11.3. Израда планова

11.3.1. Ажурирање базе података према усвојеним основама газдовања шумама

У 2017. години су усвојене основе газдовања шумама за државне шуме и манастирске шуме на простору НП Фрушка гора. У току 2018. године планира се израда јединствене базе података о шумама на подручју националног парка.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	300.000,00	Јавно предузеће

11.3.2. Израда оперативних планова

Законом о шумама ("Службени гласник РС" бр. 30/10) дефинисани су плански документи на оперативном нивоу у којима се дефинишу обим, место и динамика радова на заштити, гајењу, коришћењу и унапређивању шума, производњи шумског репродуктивног материјала, изградњи техничке инфраструктуре и средстава за извршење тих радова.

Активности:

1. Израда Годишњег програма газдовања шумама
2. Израда Извођачких пројеката
3. Израда Пројекта коришћења осталих функција шума
4. Израда Пројекта осталих шумских производа
5. Израда Програма заштите шумских екосистема
6. Израда Програма расадничке производње.
7. Израда Пројекта шумских комуникација.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	1.210.000,00	Јавно предузеће

11.4. Откуп земљишта

У НП Фрушка гора одређен број парцела је у приватном власништву. Повремено власници ових парцела, с обзиром на право прече куповине, националном парку буде на продају земљиште. Због лакшег провођења мера заштите у интересу државе је да ове парцеле откупи.

Активност: откуп понуђеног земљишта

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	200,000,00	Јавно предузеће
Министарство заштите животне средине	1.000.000,00	Јавно предузеће

12.Облици сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности

12.1.Управљање посетиоцима

Управљање посетиоцима представља основ спровођења мера заштите у Националном парку Фрушка гора. Отвореност подручја путевима (М-21, Р-109, Р-130 и локални путеви) онемогућава потпуну заштиту националног парка. Велики број посетилаца угрожава природне вредности неконтролисаним боравком и посетама заштићеним локалитетима на Фрушкој гори. Стални контакт са посетиоцима, као и пораст страних посетилаца Националног парка Фрушка гора представља велику одговорност за чувара заштићеног подручја у обављању дужности и пружању информација. Чуварска служба и овлашћена чувара заштићеног подручја у вршењу дужности дефинисане су у Закону о заштити природе ("Службени гласник РС" бр. 36/2009, 88/2010 и 91/10 исправка) у члану 109.и 110.

Циљ: Обезбеђење сигурног и пријатног боравка посетиоцима у Парку са минималним утицајем на природу, израда и примена новог Правилника о унутрашњем реду.

Активности:

- 1.обезбеђивање сигурности посетилаца током боравка у Парку
- 2.анализа излетничких локалитета и постојеће сигнализације
- 3.увођење алтернативних (еколошких) превозних средстава за обилазак
- 4.мониторинг утицаја активности посетилаца на природу и њихово задовољство понудом Парка (анкетирање)

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	6.040.000,00	Јавно предузеће

12.2.Сарадња са другим институцијама и организацијама

Сарадња са стручним установама и институцијама условљена је потребама управљача за активностима које поспешују и развијају управљање заштићеним подручјем. Сарадња са локалном заједницом и другим заинтересованим странама одвија се путем достављених планских активности за 2018. годину, у складу са Законом о националним парковима.

Активност: континуирана сарадња са надлежним министарствима и покрајинским секретаријатима, Институтом за ветеринарство из Новог Сада, Пастеровим заводом, Институтом за низијско шумарство.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	215.000,00	Јавно предузеће

12.3.Сарадња са другим корисницима

Са циљем сарадње са корисницима и развоја подручја Националног парка Фрушка гора, управљач ће подржати све активности и идеје грађанских удружења, локалних самоуправа и других субјеката усмерених ка уређењу простора (извори, стазе,..), промоцији (ликовне колоније, еколошке, туристичке и едукативне манифестације,...) и изради пројектних предлога и пројеката.

Активности других корисника:

1. Општина Сремска Митровица у 2018. години планира наставак активности: Израда ПДР локалитета „Летенка“ на Фрушкој гори к.о. Шуљам, на простору Националног парка, израда ПДР површинског копа „Мутаљ“ к.о. Бешеновачки Прњавор и к.о. Шуљам и Израда ПДР акумулације „Врањеш“ к.о. Манђелос.
2. Општина Инђија у 2018. години планира реконструкцију пута Л7 Чортановци-Дунав. Такође у плану је и реконструкција планинарског дома „Козарица“.
3. Општина Сремски Карловци у 2018. год. планира да прошири пут за Стражилово и изгради бицикличку и пешачку стазу.
4. Покрајинска влада, секретаријат за заједничке послове покрајинских органа планира да изради пројектно-техничку документацију за санацију и адаптацију комплекса виле „Војводина“ на Равнама,
5. Геолошки завод Србије планира наставак хидрогеолошких истраживања на пројекту израде Основне хидрогеолошке карте размере 1:100000 лист Нови Сад.
6. Епархија Сремска у току године обављаће послове заштите, гајења унапређивања и одрживог коришћења у сопственим шумама
7. Електродистрибуција Сремска Митровица у 2018. години планира изградњу кабловског вода 20кV за напајање будуће СТС „ГП СОТ“ у оквиру будућег граничног прелаза огранак за Липовачу.
8. Телеком Србија у 2018. години планира изградњу оптичких каблова: Приводни оптички кабл Сремски Карловци - Банстол-дуж Партизанског пута – Велика ремета, магистрални оптички кабл Манђелос-Бегеч који прелази преко Националног парка Фрушка гора дуж пута од Лежимира до Свилоша,приводни оптички кабл Беочин – Беочин село –Бранковац, приводни оптички кабл Беочин – Летенка, Приводни оптички кабл Јазак, приводни оптички кабл Врдник.
9. Национална возачка академија у току године планира више тест вожњи теренских аутомобила.
10. ПСД „Железничар“ – планира организацију маратона и више пешачких активности током године.
11. ПД „Змајевац“ планира више планинарских шетњи током године.
12. ПД „Вилина водица“ Буковац, планира Буковачки маратон почетком септембра.

12.4.Рад осталог особља и материјални трошкови

Из разлога континуираног управљања заштићеним подручјем, као и многобројних задатака на заштити и промовисању заштићеног природног добра,

особље запослено код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада приказани су на годишњем нивоу.

Извор средстава	Планирана средства РСД	Извршилац посла
Управљач	172,312,512.00	Јавно предузеће

13.Активности и мере на спровођењу програма са динамиком и субјектима реализације програма управљања и начин оцене успешности његове примене

Овим програмом, одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљање заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја у складу са Студијом заштите, развоја и унапређења овог заштићеног подручја као и развојне смернице уз уважавање потреба локалног становништва.

За остварење задатих циљева неопходно је пре свега обезбедити финансијска средства из планираних извора и прихода. Динамика реализације активности и мера у великој мери ће зависити од динамике прилива средстава.

Организовање, опремање и кадровско оспособљавање представља основ за успешну реализацију Програма управљања. Такође, од изузетне важности је и континуирано чување и надзор заштићеног природног добра као и доношење правилника о унутрашњем реду и чуварској служби.

За адекватну реализацију свих планираних активности и мера на заштити подручја неопходан је и усаглашен рад управљача и свих корисника подручја, локалног становништва, невладиних организација, заинтересованих страна, надлежних организација и старатеља.

Успешност реализованих активности и мера биће приказана кроз извештај о остварењу Програма управљања.

14. Финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења

Приходозна страна Плана управљања темељи се на средствима из обављања делатности, накнада за коришћење подручја Националног парка и средстава добијених на основу пројеката.

Планирана су средства из Буџета РС и АПВ у укупном износу од 105,513,964.00 РСД, али приходи који се књиже на приходе 2018. године су само део од уплаћених субвенција у складу са рачуноводственим стандардима и износиће 29,400,000.00 РСД.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН - Табела прихода ЈП "Национални парк Фрушка гора" за 2018. годину		
	Извори прихода	Износ у динарима
1	Средства Буџета Републике Србије	22,000,000.00
	Министарство заштите животне средине	20,000,000.00
	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	2,000,000.00
	Министарство трговине, туризма и телекомуникације	-
2	Средства Буџета Аутономне Покрајине Војводине	7,400,000.00
	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	7,400,000.00
3	Средства буџета јединице локалне самоуправе	-
4	Сопствени приходи	414,334,000.00
	Приходи од обављања делатности	359,714,000.00
	Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	54,620,000.00
5	Средства донација, поклона и помоћи	2,600,000.00
Укупно приходи		446,334,964.00

 в.д. директора ЈП
 дипл. економиста Радослав Крунић

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2018. ГОДИНУ – Табела планираних расхода Јавног предузећа "НП Фрушка гора" за 2018. годину

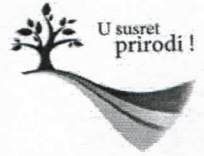
Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
	Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе (покрајина)	Приходи од донација, поклона и помоћи	Остала средства	Укупно
А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
А.1. Чуварска служба						
А.1.1. Бруто зараде чувара (6.8.1.)	9,850,000.00	2,900,000.00				12,750,000.00
А.1.2. Едукација чувара природе (12.1.)		100,000.00				100,000.00
А.1.3. Анализа излетничких локалитета и постојеће сигнализације (12.1.)		100,000.00				100,000.00
А.1.4. Одржавање излетничких локалитета (8.5.2.)	1,300,000.00	260,000.00				1,560,000.00
А.1.5. Припрема за реконструкцију објекта новог визиторског центра (8.5.6.)						
А.1.6. Набавке средстава рада (6.8.3.)	3,150,000.00	6,670,000.00				9,820,000.00
А.2. Одржавање заштићеног подручја						
А.2.1. Остали трошкови чуварске службе(6.8.2.)	600,000.00	172,762,512.00				173,362,512.00
Укупно А.0	14,900,000.00	182,792,512.00				197,692,512.00
Б.0. Управљање посетиоцима						
Б.1. Зараде и накнаде за рад запослених						
Б.2. Изградња, опремање и одржавање објеката						
Б.2.1.Изградња, опремање и одржавање излетничке и рекреативне инфраструктуре (8.5.1.)	2,300,000.00	460,000.00				2,760,000.00
Б.2.3.Израда типских бунгалова – сувенирница (8.5.3.)		250,000.00				250,000.00
Б.2.7.Улазне станице у Национални парк Фрушка гора (8.5.4.)	1,100,000.00	840,000.00				1,940,000.00
Б.2.8.Текуће одржавање објеката управљача (8.5.5.)		5,100,000.00				5,100,000.00
Б.3. Набавка средстава рада (8.6.)						
Б.4. Промоција						
Б.4.1.Израда Програма туристичке понуде, организовање радионица, формирање водичке службе и др. (8.4.)		3,000,000.00				3,000,000.00
Б.4.2.Учешће на сајмовима, манифестацијама, израда сувенира и др. (10.1)		2,500,000.00				2,500,000.00
Б.4.3.Комуникација и информисање на подручју парка (10.2.)		900,000.00				900,000.00
Б.4.4.Пружање услуга и организација догађаја и програма за посетиоце и локално становништво (10.3.)		1,000,000.00				1,000,000.00
Б.4.5.Међународна сарадња (10.4.)		1,000,000.00				1,000,000.00
Укупно Б.0	3,400,000.00	15,050,000.00				18,450,000.00
В.0. Регулисање имовинско правних односа						
В.1. Легализација објеката (11.2.)		1,000,000.00				1,000,000.00
В.2.Спровођење решења према Закону о реституцији земљишта црквеним заједницама и физичким лицима (9.1.)		500,000.00				500,000.00
В.3. Откуп земљишта (11.4.)	1,000,000.00	200,000.00				1,200,000.00
Укупно В.0	1,000,000.00	1,700,000.00				2,700,000.00
Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
Г.1. Заштита станишта						
Г.1.1.Одржавање ливада и ливадо-степа (6.1.1.)		307,040.00				307,040.00
Г.1.2.Контрола ширења бршљана са мерама заштите (6.1.2.)		810,750.00				810,750.00
Г.1.3.Праћење појаве сушења шума (6.1.3.)		150,000.00				150,000.00
Г.1.4.Праћење кретања популација штетних инсеката (6.1.4.)		160,000.00				160,000.00
Г.1.5.Дијагнозно-прогнозна служба (6.1.5.)		150,000.00				150,000.00
Г.1.6.Праћење процеса обнове у различитим шумским екосистемима (6.1.6.)		100,000.00				100,000.00
Г.1.7.Заштита шумских екосистема од пожара (6.1.7.)		1,182,478.00				1,182,478.00
Г.2. Заштита флоре и фауне						
Г.2.1.Картирање станишта заштићених и строго заштићених врста и утврђивање стања популација (6.2.1.)		100,000.00				100,000.00
Г.2.2.Редовно праћење стања популација строго заштићених врста (6.2.2.)		130,000.00				130,000.00
Г.2.3.Заштита орла крсташа (Aquila heliaca) (6.2.3.)		200,000.00				200,000.00
Г.2.4.Заштита шумске сове (Strix aluco) (6.2.4.)		50,000.00				50,000.00
Г.3. Заштита геонаслеђа						
Г.3.1.Истраживање, мониторинг, одржавање и уређење објеката геонаслеђа (6.3.1.)	500,000.00	600,000.00				1,100,000.00
Г.3.2.Геопарк Фрушка гора – Лесленд (6.3.2.)		180,000.00				180,000.00
Г.4. Заштита културног наслеђа (6.5.)		500,000.00				500,000.00
Г.5.Научно истраживачки и образовни рад						
Г.5.1. Образовање, популаризација и промоција научних истраживања (7.1.)		200,000.00				200,000.00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2018. ГОДИНУ – Табела планираних расхода Јавног предузећа "НП Фрушка гора" за 2018. годину

Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
	Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе (покрајина)	Приходи од донација, поклона и помоћи	Остала средства	Укупно
Г.5.2. Израда стратегије обнове аутохтоних шума (7.2.)		500,000.00				500,000.00
Г.5.3. Постављање огледних површина за различите помоћне мере прир. обнављању (7.3.)		200,000.00				200,000.00
Г.5.4. Истраживање фунгије Фрушке горе (7.4.)	200,000.00	160,000.00				360,000.00
Г.5.5. Сортиментне таблице (7.5.)		300,000.00				300,000.00
Г.5.7. Увођење нових информационих технологија (7.6.)		2,060,000.00				2,060,000.00
Г.5.8. Едукација запослених (7.7.)		600,000.00				600,000.00
Г.6. Остало						
Г.6.1. Имплементација GIS технологије у систем управљања (6.6.)		350,000.00				350,000.00
Г.6.2. Израда катастра загађивача у Националном парку и израда пројеката њиховог уређења (6.7.1)		300,000.00				300,000.00
Г.6.3. Израда катастра изворишта, водених токова и акумулација и израда пројеката њиховог уређења (6.7.2)		200,000.00				200,000.00
Г.6.4. Израда катастра путне мреже (6.7.3.)		120,000.00				120,000.00
Укупно Г.0	700,000.00	9,610,268.00				10,310,268.00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
Д.1. Шуме						
Д.1.1. Радови на гајењу шума (8.1.1.1.)		20,173,520.00	849,600.00			21,023,120.00
Д.1.2. Производња садница (8.1.1.2.)		6,150,000.00	385,964.00			6,535,964.00
Д.1.3. Дознака стабала (8.1.1.3.)		1,378,150.00				1,378,150.00
Д.1.4. Очекивана количина и структура дрвних сортимената (8.1.1.5.)		144,114,000.00				144,114,000.00
Д.1.5. Изградња и одржавање шумских саобраћајница (8.1.1.6.)		2,450,550.00	6,164,436.00			8,614,986.00
Д.2. Ловна и роболовна фауна						
Д.2.1. Реинтродукција европског јелена (8.2.1.)		490,000.00				490,000.00
Д.2.2. Побољшање услова у ловишту (8.2.2.)	2,000,000.00	4,250,000.00		800,000.00		7,050,000.00
Д.2.3. Мониторинг дивљачи (8.2.3.)		480,000.00				480,000.00
Д.2.4. Набавка јеленске дивљачи (8.2.4.1.)		1,000,000.00				1,000,000.00
Д.2.5. Набавка бизонске дивљачи (8.2.4.3.)		500,000.00		1,800,000.00		2,300,000.00
Д.2.6. Заштита и управљање риболовном фауном (8.2.5.)		9,600,000.00				9,600,000.00
Д.2.7. Сарадња са другим институцијама и организацијама (12.2.)		215,000.00				215,000.00
Д.3. Пољопривредно земљиште (8.3.)		150,000.00				150,000.00
Д.4. Утврђивање граница Националног парка Фрушка гора (9.1.)		1,600,000.00				1,600,000.00
Д.5. Израда нацрта планова и програма (9.2.)		420,000.00				420,000.00
Д.6. Учешће у изради Просторних и Урбанистичких планова (11.1.)		250,000.00				250,000.00
Д.7. Ажурирање базе података према усвојеним основама газдовања шумама (11.3.1.)		300,000.00				300,000.00
Д.8. Израда оперативних планова (11.3.2.)		1,210,000.00				1,210,000.00
Укупно Д.0	2,000,000.00	194,731,220.00	7,400,000.00	2,600,000.00		206,731,220.00
Укупно планирани расходи	22,000,000.00	403,884,000.00	7,400,000.00	2,600,000.00		435,884,000.00

ЈП „Национални парк Фрушка гора“
Змајев трг 1, 21208 Сремска Каменица, Србија
Тел: 021/463-667, факс: 021/462-662
www.npfruskagora.co.rs
e-mail: office@npfruskagora.rs
Број : 665-1
Дана : 26.03.2018. године

На основу члана 54. став 5. Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – испр. и 14/2016), члана 12. став 6. Закона о националним парковима ("Сл. гласник РС", бр. 84/2015), члана 22. Закона о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", број 15/2016) и члана 15. Статута ЈП "Национални парк Фрушка гора", Надзорни одбор Јавног предузећа на седници одржаној 26.03.2018. године, донео је следећу:

ОДЛУКУ

Доноси се Програм управљања Националним парком Фрушка гора, за 2018. годину.

в.д. председника Надзорног одбора
Немања Старовић, мастер историчар

